

Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskus –
Ennistuskoda Kanut –
Tallinna muuseumide ühishoidla

ARHITEKTUURSE IDEEVÕISTLUSE TINGIMUSED

detsember 2006 – mai 2007

SISU

1. Sissejuhatus

2. Üldtingimused ja võistluse alustamine

- 2.1. Võistluse korraldajad
- 2.2. Võistluse nimetus ja eesmärk
- 2.3. Võistluse vorm
- 2.4. Osavõtuõigus
- 2.5. Osavõtukeeld
- 2.6. Võistluse keel
- 2.7. Preemiad ja ostud ning nende väljamaksmine
- 2.8. Vastutus
- 2.9. Võistluse komisjonid
- 2.10. Võistluse tingimuste kooskõlastamine ja koostamise alus
- 2.11. Võistluse alusandmete loetelu

3. Võistluse läbiviimine

- 3.1. Võistluse alustamine ja võistlustingimuste väljastamine
- 3.2. Küsimuste esitamine ja vastamine
- 3.3. Esitatava võistlustöö maht
- 3.4. Esitatava võistlustöö vorm
- 3.5. Anonüümsuse tagamine
- 3.6. Võistlustöö esitamine
- 3.7. Komisjonide töö ja võistlustööde hindamine
- 3.8. Võistluse lõpetamine ja tulemuste avalikustamine

4. Võistlusele järgnev tegevus

- 4.1. Võistluse auhinnatud tööde kasutamine ja edasine projekteerimine
- 4.2. Autoriõigus, omandiõigus, varalised õigused
- 4.3. Preemiata ja hindamata jäänud tööde tagastamine
- 4.4. Võidutööde kasutamisest loobumine

5. Võistlusülesanne

- 5.1. Võistlusala
- 5.2. Lähimbrus, funktsionaalsed seosed
- 5.3. Ehitusgeoloogilised ja hüdrooloogilised tingimused
- 5.4. Olemasolev haljastus
- 5.5. Teed ja liiklus
- 5.6. Juhised muuseumi hoidla sisekliima loomiseks
- 5.7. Üldnõuded hoonekompleksidele ja territooriumile
- 5.8. Erinõuded Tallinna muuseumide ühishoidla hoonetele

6. Võistluse taust

- 6.1. Objektide käsitsemisest lähtuvalt määratletud juurdepääsu tasemed
- 6.2. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskus, seletuskiri

- 6.3. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse ruumiprogramm ja tingimused
- 6.4. Ennistuskoda Kanut ja Tallinna muuseumide ühishoidla, seletuskiri
- 6.5. Ennistuskoda Kanut hoone ruumiprogramm ja tingimused
- 6.6. Tallinna muuseumide ühishoidla ruumiprogramm ja tingimused
- 6.7. Soovitavad allikad

7. Lisad

LISA 1. Kvalifikatsiooninõuded arhitektuurse ideevõistluse osavõtjatele

LISA 2. Võistluse alusmaterjalid

1. SISSEJUHATUS

Eesti muuseume vaevab suur tänapäevastele nõuetele vastavate ruumide puudus. Seda näituste korraldamiseks ja külastajate teenindamiseks vajalike ruumide osas; eriti aga on puudu kultuuripärandi säilimist tagavatest hoidlaruumidest. Viimastel aastatel on olukord siiski pidevalt paranenud. Muuseumihoonete rekonstrueerimisel ja remontimisel on lahendatud ka hoidlate küsimus Valga, Viljandi, Harjumaa muuseumis, Tartu Linnamuuseumis, Spordimuuseumis ja mujal, osa Eesti Rahva Muuseumi kogudest on saanud tänapäevased hoidlad, 2006. aastal koliti Eesti Kunstimuuseumi rikkalikud kunstikogud Eesti kõige moodsamatesse hoidlatesse Kunstimuuseumi uues KUMU hoones. Uued käivitunud projektid lahendavad Mahtra Talurahvamuseumi, Pärnu Muuseumi ja Eesti Rahva Muuseumi kogude hoidmise mured. Teisalt on rida muuseume, mille asukoht ei võimalda olemasolevates hoonetes hoiutingimuste parendamist ja laiendamist. Esmajoones tuleb mainida Tallinnas ja eriti vanalinnas paiknevaid muuseume.

Ruumiprobleemi lahendamiseks üheaegselt on vajalik tõsta museaalide hoidmise kvaliteeti, parandada ennetava hoidetöö kvaliteeti ning tagada avalikkusele juurdepääs säilitatavale kultuuripärandile.

Tagamaks püstitatud ülesande täitmist on kõige perspektiivikam ja ökonoomsem välja ehitada **konserveerimiskeskus-hoidlakompleks**, mille teenuseid saavad muuseumid kasutada vastavalt vajalikele mahtudele.

Tallinna muuseumide ühishoidla ja selle tegevust koordineeriva asutuse Ennistuskoda Kanut uue hoone rajamise põhieesmärgid:

- tagada paremad tingimused kultuuripärandi säilimiseks. Lahendada muuseumide hoidlate probleemid;
- ratsionaalselt jagada kultuuripärandi säilitamiseks eraldatavaid rahalisi vahendeid;
- tagada conserveerimisteenus kõigile muuseumidele, suuremat rõhku osutada ennetavale conserveerimisele;
- tagada digiteerimisteenus kõigile muuseumidele;
- tagada nõustamisteenus säilitamise, conserveerimise ja digiteerimise valdkonnas.

Mida annab ühishoidla rajamine muuseumidele?

- Praegu kitsastes ja nõuetele mittevastavates tingimustes hoitavad museaalid saab paigutada tänapäevastesse hoidlatesse;
- kaovad kulutused hoidlaks sobimatute ruumide kohandamiseks;
- muuseumides vabanevad ruumid annavad võimaluse laiendada ekspositsioonipinda, arendada külastajatele suunatud tegevusi ja parandada töötingimusi;
- muuseum vabaneb osast töökoormusest, mis on seotud fondide füüsilise käitlemisega (puhastamine, esemete väljatoomine ja paigutamine hoidlatesse jne) ja muuseumi koguhoidjad saavad rohkem keskenduda sisulisele tööle museaalidega;
- ühishoidla annab võimaluse paigutada hoidlatesse ka üksikesemeid, mille hoiustamiseks muuseumides ei loodaks kunagi materjalile vajalikke eritingimusi.

Tallinnas asuvate muuseumide vajadus hoidlapindade järele on 2005. aasta seisuga *ca* 9500 m². Tallinna ühishoidla asukohaks on sobiv Eesti Vabaõhumuuseumile kuuluv territoorium.

Eesti Vabaõhumuuseum (edaspidi EVM) on maa-arhitektuuri keskmuseum (asutatud 1957. a), mille tegevus on aastaringne, sealjuures suvehooajal (aprilli lõpust oktoobri keskpaigani) tänu ekspositsiooni täismahus avatusele ja arvukatele välituristidele talvehooajast mõnevõrra intensiivsem. Väga rahvarohked (umbes 10 000 inimest päevas) on traditsiooniliste kalendritähtpäevadega seotud suurüritused (eriti vastlad, jaanilaupäev ja jõulud).

EVMi arengustrateegia näeb ette järgmisi tegevuseesmärke:

- 1) olla muuseumina ühiskonna väärtuslik osa läbi emotsionaalset kogemust pakkuva haridusasutuse, samuti atraktiivse ja kvaliteetset teenust pakkuva kultuuriturismiasutuse ning hariva meelelahutusasutuse;
- 2) olla kultuuripärandi uurija, koguja ja säilitaja nii EVMi territooriumil kui kohtadel;
- 3) olla pidevalt uuenev organisatsioon, hankides lisavahendeid teenuste ja ekspositsiooni arendamise teel, toimides ratsionaalselt, efektiivselt ning omades koosseisus motiveeritud spetsialiste.

EVM soovib suurendada aastaks 2013 oma külastatavust 200 000-le inimesele aastas. Külastajatest 50% on välituristid, kes saavad nii üksikülastajatena kui ka turismifirmade vahendusel gruppidega (sageli laevadelt ligi 20 bussiga korraga). EVMis töötab aastaringelt 80-90 inimest, suvehooajaks võetakse juurde 35-50 inimest. Neist kõigist suur osa on seotud välistingimustes või vahetustes töötamisega.

EVMi uus külastuskeskus peab uute administratiivpindade näol lahendama praegusest EVMi töötajate eri hoonete vahel paiknemisest tulenevad organisatsiooni ühtsuse probleemid ja kaotama senised ebaratsionaalsed halduskulud.

Hoonekompleks peab olema teenindavaks kogu 80 hektaril paiknevale ajalooliste hoonete ekspositsioonile ja nende mitmekülgele esitlusele (konkursil osalemiseks tuleb tutvuda EVMi ekspositsioonikavaga "Eesti maa-arhitektuur mälus ja maastikul"). Hoone ise peab sulanduma lähedusse jääva ekspositsioonialaga, olema loodussõbralik ja säästev, pakkuma oma olemasoluga uusi atraktsioonivõimalusi.

EVMi suur probleem on parkimiskohtade vähesus. Uue hoone planeerimisel peaks lahendama ka selle küsimuse. Samuti peaks nägema ette EVMi territooriumil külastajatele mõeldud transpordi võimaluse (näiteks ajalooline kitsarööpmeline raudtee).

Näitusemaja on planeeritud kasutada nii iseseisvalt kui ka ühises tervikus EVMi väliekspositsiooniga. Eesmärk on luua võimalused näituste korraldamiseks ja muuta muuseumi külastus sisukamaks eriti talvisel perioodil. Näitusemaja planeeritav suurus on *ca* 4500 m², mis võimaldab rajada sisukaid ja suuremahulisi ekspositsioone. Ühe võimaliku partnerina näitusemajas võiks mainida Tehnikamuuseumi.

Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse – Ennistuskoja Kanut – Tallinna muuseumide ühishoidla hoonetekompleksi võistluslaks on EVMi majandustsoon.

EVMi puhul on arenduse vajadus üks-üheselt mõistetav. Põhjus ehitada Tallinna muuseumide ühishoidla samale territooriumile peitub muuhulgas ühishoidla teenust kasutatavate muuseumide suhtelises läheduses – muuseumid paiknevad võistlusalast kuni 15 km kaugusel; samuti asuvad hoomatavas kauguses päästeteenistuse vajalikud üksused.

Käesoleva ideevõistluse eesmärgiks on leida hoonestuskompleks, mis oleks kaasaegne, madala energiakasutusega, arvestaks säästvate tehnoloogiate kasutamist, vastaks muuseumi külastuskeskuse – konserveerimiskeskuse – hoidlate ruumivajadusele, sobituks võistlusala maastikku.

Hoonetekompleksi peab olema võimalik ehitada etapiviisiliselt. Etappide järjekord ei ole konkreetselt määratletud, st ehitamine võib toimuda vastavalt avanevatele finantseerimisvõimalustele. Oluline on, et iga rajatava etapi järel peavad ehitatud hooned moodustama arhitektuurselt ühtse terviku, st hoonete kompleksil peab olema saavutatud teatud lõpetatuse aste.

Oodatud on ettepanekud hoonestusest vaba ala planeerimiseks, pöörates erilist tähelepanu olemasoleva ekspositsioonialaga seotud aktiivse tegevuse planeerimisele. EVMil on plaanis laiendada hoonetest vaba territooriumi aktiivset kasutamist. Koht on juba “sisse töötatud” rahvapäraste pidupäevade (jaanipäev, jõulud jne) pidamise kohana ja see funktsioon võiks veelgi laieneda.

2. ÜLDTINGIMUSED JA VÕISTLUSE ALUSTAMINE

2.1. Võistluse korraldajad

- 2.1.1. Ennistuskoda Kanut (EKK), Pikk tn 2, 10123 Tallinn, peakorraldaja,
- 2.1.2. Eesti Vabaõhumuuseum (EVM),
- 2.1.3. Kultuuriministeerium (KM),
- 2.1.4. koostöös Eesti Arhitektide Liidu (EAL) ja Tallinna Linnavalitsusega.

2.2. Võistluse nimetus ja eesmärk

- 2.2.1. Võistluse nimetus: Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskus – Ennistuskoda Kanut – Tallinna muuseumide ühishoidla arhitektuurne ideevõistlus.
- 2.2.2. Võistluse eesmärk on saada parim lahendus Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse – Ennistuskoda Kanut – Tallinna muuseumide ühishoidla hoonetekompleksi ja territooriumi planeeringule.
Võistlusala asukoht on Tallinn, Haabersti linnaosa, Rocca al Mare. Võistlusala suurus on ca 12 ha ning funktsionaalselt seotud analüüsiala ca 79 ha (vt lisa 2).
- 2.2.3. Võistluse tulemusena leitakse arhitektuurne ideekavand (kavand), mis on edaspidise projekteerimise ja projekteerimiseks vajalike otsuste tegemise aluseks.

2.3. Võistluse vorm

- 2.3.1. Võistlus on arhitektuurse ideekavandi võistlus eskiisi staadiumis, mis viiakse läbi vastavalt riigihanke avatud pakkumismenetlusega ideekonkursi tingimustele.

2.4. Osavõtuõigus

- 2.4.1. Võistlusest võivad osa võtta kõik eraõiguslikud juriidilised isikud, avalik-õiguslikud juriidilised isikud, kelle esitatava võistlustöö üheks kaasautoriks on EAL-i liige ja füüsilised isikud, kes on EAL-i liikmed.
- 2.4.2. Osavõtjate kvalifikatsioon peab vastama võistluse korraldaja poolt kehtestatud ja riigihangete seadusega kooskõlas olevatele nõuetele. Nõuded osavõtjate kvalifikatsioonile on toodud Lisas 1.

2.5. Osavõtukeeld

Ideevõistlusest ei tohi osa võtta komisjoni esimees, liikmed, eksperdid ja isikud, kes on ideevõistluse korraldamise tõttu eelistatud olukorras ja võiksid mõjutada komisjonide otsuseid ning samuti kõigi nimetatud isikute lähikondlased (abikaasad, elukaaslased, otsejoones

ülenejad ja alanejad sugulased, õed, vennad, õe või venna otsejoones alanejad sugulased, abikaasa otsejoones ülenejad ja alanejad sugulased, abikaasa õed ja vennad ning nende otsejoones alanejad sugulased) ning omandiga seotud äripartnerid.

2.6.Võistluse keel

Võistluse keel on eesti keel.

2.7.Preemiad ja ostud ning nende väljamaksmine

2.7.1. Ideevõistluse preemiateks on ette nähtud 700 000 krooni, mis jaguneb järgmiselt:

1. preemia 250 000 eesti krooni

2. preemia 160 000 eesti krooni

3. preemia 140 000 eesti krooni

Kaks (2) ostupreemiat à 75 000 eesti krooni

2.7.2. Kui võistluse tingimustele vastavate tööde arv osutub võrdseks või väiksemaks kui preemiate arv, on komisjonil ühise otsuse põhjal lubatud preemiate osaline ärajätmine või ümberjagamine. Esimest preemiat ei ole õigus vähendada.

2.7.3. Preemiad makstakse välja hiljemalt ühe kuu jooksul pärast võistluse lõppu.

2.7.4. Preemiasummadel makstavad maksud tasub preemia saaja.

2.8.Vastutus

2.8.1. Võistluse korraldajad ei vastuta võistlustööde eest. Osalejatel on õigus oma vahenditega võistlustöid kindlustada.

2.9.Võistluse komisjonid

2.9.1. Võistluse läbiviimiseks, võistlustööde hindamiseks ja võitjate väljaselgitamiseks on moodustatud kaks komisjoni: eri- ja põhikomisjon.

2.9.2. Erikomisjon tagab võistlusel osalejate anonüümsuse põhikomisjoni ja avalikkuse ees.

2.9.3. Anonüümsuse tagamiseks kontrollitakse võistlusel osalejate kvalifikatsiooni erikomisjoni poolt enne anonüümselt esitatud võistlustööde hindamist. Erikomisjoni ei tegele võistlustööde sisulise osa analüüsiga.

2.9.4. Põhikomisjon hindab võistlustööde sisulist ja arhitektuurset kvaliteeti ja selgitab välja võistlustööde paremuse.

2.9.5. Põhikomisjoni liikmed on:

põhikomisjoni esimees: Piret Lindpere, KM asekanstler

põhikomisjoni liikmed: Kalle Vellevoog, EAL arhitekt

Emil Urbel, EAL arhitekt

Illimar Truverk, EAL arhitekt

Martti Preem, Tallinna Linnaplaneerimise Amet, EAL arhitekt

Peeter Mauer, KM kultuuriväärtuste osakonna nõunik

Kriste Sibul, EKK direktor

Merike Lang, EVM direktor

põhikomisjoni varuliige on: Margit Mutso, EAL arhitekt

põhikomisjoni sekretär: Merike Õunamägi, Tallinna Linnaehituse AS projektijuht.

- 2.9.6. Otsustamisel omavad hääleõigust põhikomisjoni esimees ja liikmed. Hääletamine on põhikomisjoni koosolekul avalik. Hääletamisel hääletab viimasena põhikomisjoni esimees. Häälte võrdse jagunemise korral on otsustav põhikomisjoni esimehe hääl.
- 2.9.7. Põhikomisjoni varuliige osaleb komisjoni koosolekutel ja omab hääleõigust koosolekult puuduva põhiliikme asendamise korral.
- 2.9.8. Põhikomisjon võib vajadusel kaasata eksperte, keda on õigus komisjonil kutsuda osa võtma komisjoni koosolekutest, kuid kellel puudub otsustamisel hääleõigus ja kelle arvamus on põhikomisjonile soovituslik.

2.10. Võistluse tingimuste kooskõlastamine ja koostamise alus

2.10.1. Võistluse tingimused ja lähtematerjalid on kooskõlastanud järgmised institutsioonid:

Kultuuriministeerium

Ennistuskoda Kanut

Eesti Vabaõhumuuseum

Eesti Arhitektide Liit

Tallinna Kultuuriväärtuste Amet

Tallinna Linnaplaneerimise Amet

- 2.10.2. Võistluse läbiviimisel jälgitakse käesolevaid võistluse tingimusi ja EAL "Eestis korraldatavate arhitektuurivõistluste juhendit". Võistluse tingimuste ja EAL "Eestis korraldatavate arhitektuurivõistluste juhendi" vastuolu korral kohaldatakse käesolevaid võistluse tingimusi.
- 2.10.3. Komisjonil on õigus muuta võistluse tingimusi tööde esitamise tähtaja esimese poole jooksul, avaldades vastavad muudatused samalaadselt võistluse tingimuste avaldamisega.

2.11. Võistluse alusmaterjalide loetelu

2.11.1. Aerofotod võistlusalast.

2.11.2. Võistlusala tsoneerimise analüüs ja mahuline eskiis (koostaja Osühing Kolm Pluss Üks),

- 2.11.3. Võistlusala geodeetiline alusplaan dwg-formaadis.
- 2.11.4. Tallinna linna Haabersti linnaosa kaart pdf-formaadis.
- 2.11.5. Plaan koos võistlusala ja analüüsitava ala plaaniga dwg- ja dgn-formaadis.

3. VÕISTLUSE LÄBIVIIMINE

3.1. Võistluse alustamine ja võistlustingimuste väljastamine

- 3.1.1. Võistlus algab 20.12. 2006.a.
- 3.1.2. Võistluse tingimusi väljastatakse aadressil: Tallinna Linnaehituse AS, Kadaka tee 131, 12915 Tallinn.
- 3.1.3. Võistluse tingimustega saab tutvuda Ennistuskoda Kanut koduleheküljelt <http://www.kanut.ee> ja Eesti Arhitektide Liidu kodulehel <http://www.arhliit.ee>.
- 3.1.4. Võistluse tingimuste komplekt maksab 500 eesti krooni. Tasu võistlustingimuste eest tuleb üle kanda Rahandusministeeriumi arveldusarvele 22 101 392 1094 Hansapangas, viitenumber 2100009572 (Ennistuskoda Kanut).

3.2. Küsimuste esitamine ja vastamine

- 3.2.1. Osavõtjatel on õigus esitada ainult kirjalikke küsimusi, arvestades anonüümsuse nõuet. Küsimused saata postiaadressil: Tallinna Linnaehituse AS, Kadaka tee 131, 12915 Tallinn, või e-posti aadressil: tle@tle.ee või faksil 6 771 777.
- 3.2.2. Küsimusi võistluse kohta võib esitada kuni 24.04.2007.a. (viimane laekumise kuupäev).
- 3.2.3. Komisjon vastab küsimustele ja avaldab vastused hiljemalt 3 tööpäeva jooksul (vastavalt RH seaduse § 50 lg 1) võistluse kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee>.
- 3.2.4. Kõiki küsimusi ja vastuseid saab lugeda võistluse kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee>.

3.3. Esitatava võistlustöö maht

- 3.3.1. Joonised (planšettidel):
  - asendiplaan M 1:2000, mis peab käsitlema kogu võistlusala ja planeeritava kompleksiga funktsionaalselt seotud Eesti Vabaõhumuuseumi territooriumi, kaasa arvatud ekspositsiooniala koos olemasoleva kõrghaljastusega. Asendiplaanil näidata planeeritud kõrgusmärgid, territooriumi aktiivsustsoonid ning haljastus. Esitada ka territooriumiga seotud liikluskorraldus ning funktsionaalsed seosed Eesti Vabaõhumuuseumi ekspositsioonialaga (küllastajate liikumine, ekspositsiooni teenindusühendus jmt),

- osaline asendiplaan M 1:800, mis käsitleb planeeritavat hoonestust ja sellega seonduvat lähiala,
- hoonekompleksi ideelahendus, põhiplaanid M 1:400; põhiplaanidele kanda eri tasandite kõrgusmärgid, ruumide grupid ning pindalad,
- hoonekompleksi kõikide korruste plaanid, kõik vaated, vähemalt 2 lõiget M 1:400,
- vajadusel detailijoonised,
- hoonekompleksi aksonomeetrilised vaated, perspektiivvaated või 3D joonised; esitada tuleb iga kompleksiosa kohta vähemalt üks sise- ning välisruumi iseloomulik aksonomeetiline, perspektiiv- või 3D vaade.

Märkus: võistlustööd paigutada graafiliselt planšettidele nii, et planšettide alumine äär oleks paralleelne ida – lääne suunaga.

3.3.2. Makett M 1:800 võistlusalast (hoonekompleksi mahud ning lähiümbrus).

3.3.3. Seletuskiri, kus on antud:

- arhitektuurse lahenduse idee lühikirjeldus,
- funktsionaalse ja tehnoloogilise idee lühikirjeldus, s.h hoidlatele spetsiifiliste tehnoloogiliste ideelahenduste kirjeldused,
- põhiliste konstruktsioonide ja ehitus- ning viimistlusmaterjalide lühikirjeldus,
- põhilised tehnilised näitajad (ehituslune pind, suletud netopind, kubatuur); mille alusel peab olema ekspertidel võimalik hinnata hoone orienteeruvat ehitismaksumust.

3.3.4. Ühtsesse pakendisse tuleb lisada kolm märgusõnaga varustatud kinnist ja läbipaistmatut ümbrikku, milles kõik lehed peavad olema identifitseerimiseks allkirjastatud:

- ümbrik märkega “Kvalifitseerumisdokumendid”, milles esitatakse võistlustingimuste punktis 2.4 ja Lisas 1 toodud kvalifitseerimisdokumendid ja võistlustingimuste eest tasumist kinnitav maksekorralduse koopia,
- ümbrik märkega “Nimekaart”, milles esitatakse töö tegijate nimed, allkirjastatud osaluse % ja aadressid ning viide, kellele kuulub töö autoriõigus,
- ümbrik märkega “Aadresskaart”, mis sisaldab aadressi auhindamata võistlustööde tagastamiseks.

3.4. Esitatava võistlustöö vorm

3.4.1. Võistlustöö materjal peab olema esitatud paberil ja jäigal alusel formaadis A1 ning digitaalselt trükikõlbulike .pdf, .tiff või .jpg faili(de)na CD-l.

3.4.2. Võistlustöö seletuskiri peab olema esitatud eraldi köidetuna ning digitaalselt .doc failina.

3.5. Anonüümsuse tagamine

- 3.5.1. Ideevõistlus on anonüümne ja märgusõnaline. Iga üksik planšett, seletuskiri ja punktis 3.3.4. nimetatud iga ümbrik peab olema varustatud mõistelise (sõnalise) märgusõnaga (embleem või numbrikombinatsioon ei ole lubatud).
- 3.5.2. Võistlustööde esitamise hetkel peavad kõik materjalid olema ühtses kinnises ühevärvilises ilma väliste eraldusmärkideta ja eritunnusteta ühtses pakendis pealkirjaga “Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskus – Ennistuskoda Kanut – Tallinna muuseumide ühishoidla - võistlustöö”.
- 3.5.3. Posti teel või kulleriga saadetavate võistlustööde puhul tuleb võistlustööde vastuvõtjal tagada saatja anonüümsus. Võistlustööde vastuvõtja ei tohi olla põhikomisjoni esimees, liige ega varuliige.

3.6. Võistlustöö esitamine

- 3.6.1. Tööde esitamine lõpeb 30.04.2007. a kell 16.00.
- 3.6.2. Töö tuleb tuua kohale või saata posti või kulleri teel nimetatud ajaks aadressil: Tallinna Linnaehituse AS, Kadaka te 131, 12915 Tallinn.
- 3.6.3. Töö füüsilisel üleandmisel kirjutab vastuvõtja pakendile töö saabumise järjekorranumbri, kuupäeva ja kellaaja ning annab toojale samade märgetega kviitungi. Posti või kullerteenuse teel saadetud tööd registreeritakse nende saabumisel analoogselt. Registreerimise kviitung ja postitamise või kullerteenuse kviitung on aluseks tööde tagastamisel.
- 3.6.4. Võistlusele registreeritakse tööd, mis on toodud kohale enne punktis 3.6.1 esitatud tähtaega või kannavad esitamise päevale eelneva kuupäeva postitemplit.
- 3.6.5. Võistluse korraldaja ei aktsepteeri kullerteenuse või postiteenuse osutaja süül hilinevad töid.

3.7. Komisjonide töö ja võistlustööde hindamine

- 3.7.1. Saabunud võistlustööd avatakse erikomisjoni esimesel koosolekul. Avamisel koostatakse tööde avamise protokoll, mis fikseerib tööde koguarvu, saabumise järjekorranumbrile vastava märgusõna ning märgusõnale vastava töö koosseisu. Avamise protokoll kuulub avalikustamisele võistluse kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee>.
- 3.7.2. Erikomisjon otsustab, milline töö pääseb võistlusel osalema. Võistlustööd ei pääse põhikomisjoni hindamisele, kui:
  - võistlustöö ei esitatud tähtajaks,
  - on rikutud punktis 3.5. sätestatud anonüümsusnõuet,
  - võistlustöö vorm ei vasta võistlustingimustele,
  - ei ole tasutud võistlustingimuste eest,
  - autor(id) ei vasta punktis 2.4 ja Lisas 1 toodud kvalifitseerumisnõuetele.

- 3.7.3. Võistlustööde hindamisel ja võitjate väljaselgitamisel võivad viibida vaid põhikomisjoni liikmed, sekretär ja eksperdid.
- 3.7.4. Iga komisjoni koosolek fikseeritakse eraldi tööprotokolliga, mis ei kuulu avalikustamisele kui seadusandlusest ei tulene teisiti.
- 3.7.5. Töodes hindab põhikomisjon võistlustööde:
- vastavust võistlustingimustele,
  - idee sisulist ja arhitektuurset kvaliteeti,
  - EVM külastuskeskuse hoone funktsionaalset seost ekspositsioonialaga,
  - hoidlate ning kogu kompleksi tehniliste lahenduste energiasäästlikkust, keskkonnasõbralikkust ning ratsionaalsust.
- 3.7.6. Võistlustööde hindamisel omavad kaalu ideelahenduse järgmised aspektid (kokku 100 %):
- tehnoloogiline ideelahendus ca 30 %,
  - funktsionaalne seos muuseumi ja ekspositsiooniala vahel ca 30 %,
  - arhitektuurne ideelahendus ca 30 %,
  - ümbritseva keskkonna ja muinsuskaitseliste nõuetega arvestamine ca 10 %.
- 3.7.7. Põhikomisjoni töö loetakse lõpetatuks pärast võidutööde lihthäälteenamusega väljaselgitamist ja järjestamist ning selle otsuse fikseerimist märgusõnaliselt ideevõistluse lõpp-protokollis. Lõpp-protokoll kuulub avalikustamisele võistluse kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee>. Võistlusele laekunud küsimused ja vastused säilitatakse lõpp-protokolli lisana.

3.8. Võistluse lõpetamine ja tulemuste avalikustamine

- 3.8.1. Hiljemalt 25.05.2007.a. teatab komisjon võitnud tööde märgusõnad meedias ja internetis võistluse kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee>.
- 3.8.2. Võistlus lõpeb võidutööde märgusõnadele vastavate ümbrikute avamisega ja autorite avalikustamisega avalikul koosolekul korraldajate poolt ühe nädala jooksul pärast võitnud tööde märgusõnade avalikustamist.
- 3.8.3. Võistluse tööd avalikustatakse võistluste kodulehel <http://www.kanut.ee> ja EAL kodulehel <http://www.arhliit.ee> vastavalt põhikomisjoni otsusele.
- 3.8.4. Ostjal on õigus lõpetada ideevõistlus tulemusteta, kui kvalifitseerunud osalejate arv on väiksem kui ideevõistluse auhindade arv.

4. VÕISTLUSELE JÄRGNEV TEGEVUS

4.1. Võistluse auhinnatud tööde kasutamine ja edasine projekteerimine

- 4.1.1. Võistluse töödest kasutab võistluse peakorraldaja või korraldajad esimese auhinna saanud tööd edasise planeerimise ja projekteerimise korraldamiseks. Töö (kavandi) esitamisega käesoleval võistlusel osalemiseks annab töö esitaja oma nõusoleku (litsentsi) töö kasutamiseks juhul, kui see auhinnatakse I preemiaga käesolevates võistlustingimustes toodud eesmärkidel ja tingimustel. Preemiasummaga on kaetud töö (kavandi) ühekordse kasutamise eest makstav autoritasu ja muud tasud ning maksud, välja arvatud tasu edasise projekteerimise ja projektdokumentatsiooni koostamise eest.
- 4.1.2. Ideevõistluse võitnud osalejalt tellitakse väljakuulutamisetähtaegaga läbirääkimistega pakkumismenetluse korras RHS § 57 lõige 10 alusel hoonetekompleksi või selle etappide peaprojekteerimine. Projekteerimistööde maht on määratud EV Standardiga 811:2002 punktidega 9, 10, 11 ja 12.
- 4.1.3. Juhul, kui ideevõistluse võitja loobub peaprojekteerimise hankes osalemisest, siis:
- 4.1.3.1. tellitakse ideevõistluse võitnud osalejalt väljakuulutamisetähtaegaga pakkumismenetluse korras RHS § 57 lõige 10 alusel arhitektuurse, asendiplaani- ja sisekujundusliku osa projekteerimistööd, mille maht on määratud EV Standardiga 811:2002:
- eskiisprojekt, punktis 9 sätestatud mahus,
  - eelprojekt, punktides 10.1; 10.2; 10.3 sätestatud mahus,
  - põhiprojekt, punktides 11.1; 11.2; 11.3 sätestatud mahus,
  - tööprojekt, punktides 12.1; 12.2 sätestatud mahus,
  - autorijärevalve, punktis 17.1 sätestatud mahus.
- 4.1.3.2. hoonetekompleksi või selle osade peaprojekteerija valitakse Eesti Riigihangete Seaduse avatud pakkumismenetlust käsitletavate sätete alusel. Ideevõistluse võitnud osalejalt tellitavad projekteerimistööd (maht määratud punktis 4.1.3.1.) allutatakse peaprojekteerijale.

4.2. Autoriõigus, omandiõigus, varalised õigused.

- 4.2.1. Auhinnatud võistlustööde omandiõigus läheb üle võistluse peakorraldajale pärast preemia väljamaksmist.
- 4.2.2. Ideevõistluse osalejale kuuluvad vastavalt kehtivale autoriõiguse seadusele võistlustööde isiklikud ja varalised autoriõigused.
- 4.2.3. Ideevõistluse võitnud osaleja autoriõiguse seaduse §-s 13 nimetatud kõik varalised õigused sh. ühekordne õigus teostada ehitusprojekt seaduses sätestatud korras, samuti esitatavate dokumentide ja materjalide omand lähevad üle Tellijale pärast punktides 4.1.2. või 4.1.3.1. alusel tellitavate projekteerimistööde vastuvõtmist ja nende eest tasumist. Tellija poolt Ideevõistluse võitnud osalejale tasutav autoritasu sisaldub tellitavate Projekteerimistööde maksumuses.
- 4.2.4. Projekteerimistööde vastuvõtmise ja nende eest tasumisega annab Ideevõistluse võitnud osaleja Tellijale lihtlitsentsi 25 aastaks. Nimetatud litsents on antud punktis 4.2.5. märgitud piirangutega.

- 4.2.5. Punktis 4.2.4. märgitud lihtlitsents on piiratud tingimusega, et Tellija kohustub kooskõlastama ideevõistluse võitnud töö autoritega ehitusprojekti tehtavad olulised muudatused. Oluliseks muudatuseks loetakse muudatusi, millega muudetakse ideevõistluse võitnud osaleja poolt kujundatud ehitise arhitektuurset ja sisearhitektuurset kontseptsiooni.
- 4.2.6. Tellijal ei ole õigust anda saadud litsentsile all-litsentsi.
- 4.2.7. Tellija kohustub järgima muid autoriõiguse seaduses sätestatud autori isiklikke õigusi. Projektdokumentide kasutamisel on Tellija kohustatud viitama autorite nimele.
- 4.2.8. Tellija ja ideevõistluse võitnud osaleja vastutavad autorite ees autoriõiguste rikkumisega tekitatud kahjude eest ning kohustuvad hüvitama kõik autoriõiguste rikkumisega autoritele tekitatud kahjud.

4.3.Preemiata ja hindamata jäänud tööde tagastamine.

- 4.3.1. Preemiata ja hindamata jäänud tööd saab tagasi registreerimise, postitamise või kullerteenuse kviitungi esitamisel kuni 08.06.2007.a. aadressil: Ennistuskoda Kanut, Pikk tn 2, 10123 Tallinn.
- 4.3.2. Korraldajatel on kohustus preemiata ja hindamata jäänud tööd võimalusel anonüümselt (nimeümbrikku avamata) nimetatud kuupäevani säilitada. Hiljem ei ole korraldajatel enam kohustust kõnesolevate tööde eest vastutada ja tagastamata tööd kuuluvad hävitamisele.

4.4.Võidutöö kasutamisest loobumine

- 4.4.1. Võistluse korraldajal on õigus loobuda esimese preemiaga auhinnatud tööst või juhul, kui esimest preemiat välja ei anta, siis muu realiseerimiseks välja valitud töö kasutamisest kui:
- seda tingivad majanduslikud tingimused,
  - töö realiseerimine on liiga kulukas,
  - Eesti Vabaõhumuuseumi ja Ennistuskoja Kanut arengukavad või investeerimisplaanid on muutunud,
  - seda tingivad kõrgemalseisvate riigiasutuste otsused või muud korraldajast sõltumatud asjaolud, mida loetakse tavapäraselt vääramatuks jõuks,
  - ei saavutata kokkulepet projekteerimise lepingu osas,
  - esimese preemiaga auhinnatud töö esitaja ei soovi oma pakkumises esitatud tingimustel projekteerimislepingut sõlmida või ei soovi seda sõlmida muudel põhjustel.
- 4.4.2. Juhul, kui ideevõistluse võitjaga ei saavutata kokkulepet projekteerimise lepingu osas, siis on võistluse korraldajal lähtuvalt riigihangete seaduse § 52 lõige 5 alusel õigus alustada läbirääkimisi ideekonkursil teiseks või kolmandaks jäänud võistlustöö autoriga hoonetekompleksi või selle osade projekteerija leidmiseks. Võistlustööle ja projekteerimistöödele rakendatakse punktis 4.1. nimetatud tingimusi.

5. VÕISTLUSÜLESANNE

5.1.Võistlusala

Võistlusala asub Vabaõhumuuseumi territooriumil Rocca al Mares Haabersti linnaosas Tallinnas Vabaõhumuuseumi tee 12. Eesti Vabaõhumuuseumi (EVM) käsutuses on ca 86 ha parkmetsa, millel asub kokku 72 hoonest koosnev eesti rahvuslikku arhitektuuri tutvustav ekspositsioon. Muuseumi territoorium jääb tervikuna mere ja Vabaõhumuuseumi tee vahele, kagust külgneb see endise Liberty suvemõisa ja Rocca al Mare kooli krundiga. Territooriumist loodesse jääb Merirahu elamurajoon.

Võistlusala jaguneb kaheks:

- 1) rajatavale hoonekompleksile planeeritav ala, mis jääb EVM territooriumi loodepoolsesse ossa ning mis on praegusel hetkel kasutusel muuseumi majandusõuena. Hetkel asuvad võistluslal kaks metallangaari (amortiseerunud, kuuluvad lammutamisele), administratiivhoone ja muuseumi hoidlaks kohandatud hoone (võib vajadusel lammutada) ning ajutine parkla,
- 2) analüüsiala, mis hõlmab Eesti Vabaõhumuuseumi territooriumi.

5.2.Lähiümbrus, funktsionaalsed seosed

Eesti Vabaõhumuuseumi territoorium asub ca 7 km kaugusel kesklinnast ning ca 1 km kaugusel Paldiski mnt ääres asuvast Loomaaiast ja Rocca al Mare kaubanduskeskusest ning spordikompleksidest. Muuseumi territooriumiga piirnevad eramute piirkonnad vaheldumisi metsaalaga. Muuseumi, Vabaõhumuuseumi tee ja Paldiski mnt vahel jääb Rocca al Mare kooli territoorium.

Lähiümbruse detailplaneeringute kohta on teave Tallinna planeeringute registri koduleheküljel <http://tpr.tallinn.ee/tpr/>.

5.3.Ehitusgeoloogilised ja hüdroloogilised tingimused

Ülevaade on koostatud AS Maves geoloogi Eik Eller'i poolt 20.10.2006. Alusena on kasutatud geoloogilise kaardistamise ja Maa-ameti ehitusgeoloogia fondi andmeid.

Eesti Vabaõhumuuseumi territoorium asub Tallinnas, Haabersti linnaosas Vabaõhumuuseumi tee ja Kopli lahe vahelisel alal. Vaadeldav ala paikneb Põhja-Eesti rannikumadalikul Kakumäe aluspõhja künnisel. Ida suunalise kaldega maapinna absoluutkõrgus on 6...13 m. Reljeefi ilmestavad astangud, millest suurem ja pikem kulgeb rööbiti rannaga ning väiksem põhjast lõunasse ala loodeosas. Pinnakate koosneb jääjärve- ja meresetetest, selle paksus on 1...8 m. Valdavalt on pinnakatte paksus 1...3 m ja see koosneb merelisest keskthedast tolmliidest, mida katab muld või täitepinna. Vaid ala kaguosas on liiva all kuni 5,5 m paksune jääjärve setete kompleks, mis koosneb voolava konsistentsiga savist ja pehme- kuni kõvaplastse konsistentsiga saviliidest. Hoonetekompleksi planeeritavas asukohas, Eesti Vabaõhumuuseumi territooriumi loodeosas, on tolmliidest koosnevat pinnakatet ca 1,5 m.

Aluspõhja moodustab Alam-Kambriumi aleuroliidi vahekihtidega liivakivi. Liivakivi ja aleuroliit on pudedad või nõrgalt tsementeerunud, selle ülaosa on kohati murenenud tihedaks tolmliaivaks.

Hoonetekompleksi alal saab vundamendid rajada hea kandevõimega liivakivile, seetõttu on tingimused ehitamiseks igati head.

Vaadeldaval alal levib põhjavee (Kvaternaari veekiht) merelistes liivades. Selle vabapinnalise veekihi tase jääb 1...2 m sügavusele maapinnast, veekiht võib kuival aastaajal olla veetu. Vesi valgub järgides maapinna kallet kirdesse, mere poole.

Järgmine veekiht on seotud liivakiviga (Ordoviitsiumi- Kambriumi veekiht). Suhteliseks veepidemeks nende veekihtide vahel on aleuroliidis esinevad savikamad vahekihid.

5.4.Olemasolev haljastus

Territooriumi katab Paldiski mnt poolses osas parkmets (valdavalt männik), territooriumi keskosas ja Kakumäe poolses osas metsatukkadega kaetud ala). Võistlusala merepoolne ala on kaetud võsaga, peamiselt lepp, praegu majandusõuena kasutatav ala suhteliselt lage, siin seal mõningad männisalud.

Vabaõhumuuseumi territooriumil asuvad järgmised looduskaitse objektid ja -alad:

- rändrahnud: Vabaõhumuuseumi kivikülv, Vesiveski kivi, Võrgukuuride kivi,
- paljandid: Kakumäe paljand.

Tallinna üldplaneeringu koostamise käigus ja haljastute süsteemseks arenguks on tehtud ettepanek luua roheline võrgustik, mis sisaldab endast radiaalseid, linna keskusest äärealadele suunduvaid ulatuslikke rohelisi alasid ning neid meridiaanselt ühendavaid väiksema pindalaga rohelisi koridore.

Võistlusala asub arendataval III rohelisel radiaalil (III RR), mis kulgeks linna loodeosas ja ühendaks endas järgmisi alasid: Falgi park – Härjapea – Pelgulinn – Merimetsa - Rocca al Mare - Kakumäe. III RR on alates Merimetsast läänepoole suhteliselt hästi välja kujunenud, sisaldab endas ökoloogiliselt stabiilseid alasid nagu Rocca al Mare ja Vabaõhumuuseumi männikud, Õismäe raba, Kakumäe okaspuu-lehtpuu segametsad. Ökoloogiliselt mitmekesistavad ala Kopli lahe rannaniidud ja roostikud.

III RR alal on õhu saastatus keskmine või kohati vähene.

III RR rikastab Tallinna looduskeskkonda mitmete ainulaadsete biotoopidega (raba, tammik, roostik). Puhketingimusi rikastavad oma väljaehitatud infrastruktuuriga loomaaed ja vabaõhumuuseum.

5.5.Teed ja liiklus

Juurdepäas muuseumi territooriumile toimub Paldiski maanteelt ja Kakumäe elamurajooni poolt mööda Vabaõhumuuseumi teed ning Rannamõisa teelt mööda Lõuka tänavat. Sissepääs Eesti Vabaõhumuuseumisse asub Vabaõhumuuseumi teel Lõuka tänava pikendusel. Pääslahoone juures asub parkla 79 autole. Mööda Vabaõhumuuseumi teed kulgeb kergliiklustee (Paldiski maanteelt Kakumäele). Teine sissepääs muuseumi territooriumile (tänapäevane majandussissepääs) asub peaväravast ca 950 m mööda Vabaõhumuuseumi teed Kakumäe suunas. Vabaõhumuuseumi teel

on muuseumi territooriumi piiril kaks linnaliini (21, 21a, 21b) bussipeatust, millest üks paikneb peavärava ning teine majandusvärava juures.

5.6. Juhised muuseumi hoidla sisekliima loomiseks

Muuseumi hoidla kavandamisel on olulisim lähtuda kohalikest – Eesti looduslikest ilmastikuoludest. Temperatuur kõigub siin vahemikus -10 C kuni 20 C . See on üks paremaid ilmastikuolusid esemete säilitamiseks, kuigi selles kliimas elavatele inimestele ei pruugi see kõige meeldivamana tunduda. Samas suhteline õhuniiskus, mis jääb vahemikku ligi 90% talvel kuni 55% suvisel keskpäeval, ei ole esemete säilitamiseks sobivaim, sest on peaaegu kogu aeg liiga kõrge.

Madal temperatuur on tavaliselt materjalide keemilise vastupidavuse seisukohast hea, kuid põhjustab samas plastide pöörduvat kõvenemist ja rabedaks muutumist, mis teeb esemed nende ebaõigisel käsitlemisel õrnaks. Kihilised materjalid kannatavad nihkepinge tõttu, mis on tingitud erinevatel temperatuuridel toimuvast kokkutõmbumisest. Madalatel temperatuuridel esineda võivad lisaohud tulenevad vee kondenseerumisest esemetele, kui neid viiakse sooja ruumi inimestele vaatamiseks. Konservatiivne madalaim temperatuuripiir esemete hoiustamiseks on umbes 10 kraadi, kuid see number pole absoluutne. Paljud muuseumikollektsioone puudutavad rahvuslikud standardid annavad alumiseks piiriks 16 kuni 19 kraadi.

Üldkollektsioonide puhul on hoiustamistemperatuuri hoidmisel külmumpunktist kõrgemal mõjuvad põhjused. Enamiku materjalide puhul pole null kraadi juures keskmine suhteline õhuniiskus probleemiks: materjalides leiduv vesi ei külmu. Kaasaegsete kollektsioonide puhul pole paari miinuskraadi juures võimalik eristada võimalikke kahjustuvaid objekte. Enamikus hoonetes leidub külmuvat vett näiteks küttetorudes ja tualeti loputuskastides ning isegi tulekahju piserdussüsteemis, seega on soovitatav ruumi temperatuuri hoida kõrgemana kui 4 C .

Tunduvalt erinevad tingimused kehtivad selliste tänapäevaste ja äärmiselt tundlike materjalide hoiustamisel nagu värvifotod, filmid ning heli- ja videolindid. Need vajavad materjali iseloomust ja eksponeerimissagedusest olenevalt kuni -20 C hoiustamistemperatuuri. Niisuguste kollektsioonide puhul on õhukonditsioneer olemasolu möödapääsmatu. Siiski saab selliseid hoidlaid kommunikatsioonide jagamiseks ja soojusenergia vahetamiseks teiste suuremate üldiste hoidlahoonetega kokku ehitada.

Suhteline õhuniiskus ligikaudu 55% on universaalne ja sobib paljudele materjalidele. Püsivalt kõrget suhtelist õhuniiskust on kütmise või niiskuse kõrvaldamisega võimalik vähendada, parima tulemuse saamiseks on soovitatav kasutada mõlemat lahendust. Niiskust saab eemaldada otseselt mehaanilisi seadmeid kasutades või pumbates selleks hoonesse kuivemat välisõhku. Seda läheb vaja sagedamini talvel ja harvemini suvel, sel põhjusel tuleb niiskust puhverdav süsteem hoonesse juba varem sisse kavandada. Talvine niiskusekõrvaldamine on lihtne, sest hoones olev temperatuur on talvisest välistemperatuurist oluliselt kõrgem. Isegi 100% välisõhu suhteline õhuniiskus temperatuuril -5 C langeb õhu soojendamisel 10 C -ni 34%-le. Lisaks alandab õhu pumpamine ruumitemperatuuri, seetõttu on ventilatsiooni juhtimiseks vaja arvutiprogrammi, et tagada soovitud sisekliima saavutamine.

Konservaatorid rõhutavad vajadust ära hoida temperatuuri ja suhtelise õhuniiskuse äkilisi kõikumisi. Ükskõik kumma väärtuse lühiajaline muutus põhjustab nihkepinget, sest esemes valitsevad temperatuur ja niiskus on ajutiselt ebaühtlaselt jaotunud. Temperatuur tasakaalustub ka

suuremate esemete puhul ühe ööpäeva jooksul; niiskuse ühtlustumine näiteks massiivsete puidust struktuuride puhul võib aega võtta aga aastaid.

Praktikas on nii temperatuuri kui ka suhtelise õhuniiskuse stabiliseerimine lühiajalise tasakaalutuse ärahoidmiseks lihtne. Temperatuuri stabiilsena hoidmine saavutatakse massiivsete seinte ja põrandate abil ning hoiustatavad objektid aitavad sellele omakorda kaasa. Suhtelise õhuniiskuse stabiilsena hoidmine saavutatakse seinte ja lagede vooderdamisel kasutatud vett absorbeerivate materjalide abil, kuid peamiselt töötavad vett absorbeeriva materjalina hoiustatavad esemed. Niiskustasakaalu tagamiseks on vajalik, et vähemalt üks kord ööpäevas toimuks aeglane õhuvahetus.

Suvel, kui jahutus on vähene, soojeneb hoidla ligikaudu 20 C-ni. Aastane kõikumine vahemikus 10 kuni 20 kraadi ei kahjusta hoiustatavaid esemeid, sest madal keskmine temperatuur (15 C) tagab enamiku esemete hea keemilise vastupidavuse.

Talvine kütmine ja suvine jahutamine saavutatakse parimal moel valgustamisest tekkiva jääksoojuse, lähedal asuvate ametiruumide ja soojustpumba abil, kasutades keskmise püsiva temperatuuri tagamiseks ühe meetri sügavusel maa all olevat püsivat temperatuuri 6 C, millega talvel tagatakse hoone soojenemine ning suvel hoone jahutamine, kuigi viimane osutub harva vajalikuks.

Maapinnas oleva temperatuuri stabiilsust võib kasutada ka hoones otseselt, ehitades hoidlaruumid osaliselt maa alla. Soojusmahtuvuse, soojusisolatsiooni ja ventilatsiooni kohta käivaid tingimusi tuleb optimaalsete töötingimuste tagamiseks hoolikalt järgida.

Niiskustasakaalu on võimalik saavutada ka tühjas hoidlahoones, vooderdades selleks seinad ja laed vett absorbeeriva materjaliga. Savikrohvi kasutamine tagab hea sorptsiooni, selle tagab ka poorse tsementploki kasutamine. Suuremalt jaolt sõltub stabiilsus siiski kollektsioonist endast ja selle pakendamisest. Absorbeerivate materjalide poolt kontrollitav suhteline õhuniiskus muutub temperatuuri tõttu vähe, seetõttu ei sõltu suhtelise õhuniiskuse stabiilsus temperatuuri aastasest kõikumisest.

Päikesesoojus on suvisel ajal esinev hädaoht. Tõstetav katus koos vabalt ventileeritava ärklikorrusega on korraliku ehitise tunnused. Talvine kütmine ja suvine jahutamine saavutatakse paradoksaalselt nõrgalt soojustatud põranda kaudu, seetõttu tuleb olla ettevaatlik ja jälgida, et põrand oleks lokaalse liiga kõrge suhtelise õhuniiskuse ja erinevate organismide kasvu takistamiseks alati jahedam kui ruumitemperatuur. Soojus peaks vähehaaval läbi põranda välja lekkima allpool asuvasse maapinda temperatuuriga 6 C.

Siiani leidub väga vähe hoidlahooneid, mis on sellisel viisil konstrueeritud. Eespool kirjeldatud põhimõtteid on seni rakendatud arhiivide puhul; muuseumid pole niisuguseid hoonelahendusi eriti väärtustanud. Enamik muuseumiladusid asuvad vanades ja erinevatel eesmärkidel ehitatud hoonetes või paiknevad tavapärastes tööstuslikes hoidlahoonetes. See on mõeldud pigem hetkeliseks rahasäästmiseks kui esemete pikemaajaliseks efektiivseks kaitsmiseks. Ehitamises on toimunud teadmiste kadumine, üle maailma paiknevad vanad militaarehitised (nt Helsingi paikneva Suomenlinna) on tõendiks selle kohta, et kunagi teati, kuidas ehitada. Liivane maapind, mis sisaldab lisaks umbes 15% savi ega sisalda orgaanilisi lisandeid, on enamikus maailma paikades odavaim materjal suuremate ehitiste rajamiseks. Niisuguste majade vastupidavust ka jahedates ja niisketes ilmastikuoludes on tõendatud paljude Põhja-Euroopas paiknevate vanade

ehitistega. Eriti häid näiteid leiab Inglismaalt Devonist, kus kuni 20. sajandi keskpaigani asusid peaaegu kõik hooned maapinna sees.

26.08.2006

Koostas Tim Padfield
Copyright Officer
Secretary of the Lord Chancellor's Advisory Council on National Records and Archives

5.7.Üldnõuded hoonekompleksile ja territooriumile

Arhitektuurivõistluse eesmärgiks on leida arhitektuurne ideelahendus kavandatavale hoonetekompleksile, mis:

- ehitiste maksimaalse kõrgusena maapinnast ei ületaks üheski kompleksi osas 12 m. Tuleb vältida suurte, monotoonsete, arhitektuurselt liigendamata mahtude projekteerimist. Mahud tuleks vertikaalselt liigendada.
- võimaldaks viia osa ruumiprogrammist ja parkimiskohtadest maa alla, et vältida kinnistul väga suure ja maastikku sobimatu täisehitusprotsendi teket.
- lähtuks moodsast arhitektuurikeelest, kuid hoonete välisviimistluses kasutab keskkonda sobivaid materjale. Kavandatavad ehitised ei tohiks liigselt domineerida mereäärse looduskeskkonna ega Eesti Vabaõhumuuseumi eksponaathoonete üle.
- sobituks võistlusala maastikku, osa ruumiprogrammi ja parkimiskohti võiks võimalusel viia maa alla, et vältida kinnistul väga suure ja maastikku sobimatu täisehitusprotsendi tekkimist.
- oleks madala energiakasutusega, vt p 5.6, hoonete valmimisel peaks neile olema võimalik väljastada energiamärgis,
- arvestaks säästvate tehnoloogiate kasutamist,
- vastaks muuseumi külastuskeskuse – konserveerimiskeskuse – hoidlate ruumivajadusele, vt p 6.3, 6.5 ja 6.6,
- võimalik ehitada etappidena (1. EKK ja Ühishoidla I etapp; 2. Ühishoidla II etapp; 3: Ühishoidla III etapp; 4. EVM külastuskeskus; 5. EVM näitusemaja; vt ka ruumiprogrammid). Etappide järjekord ei ole konkreetselt määratletud (v.a hoidlate ehitamisel), st ehitamine võib toimuda vastavalt avanevatele finantseerimisvõimalustele. Oluline on, et iga rajatava etapi järel peavad ehitatud hooned moodustama visuaalselt ühtse terviku, st hooneistul peab olema saavutatud teatud lõpetatuse aste,
- eeldatav ehitusmaksumus
  - a) Ennistuskoda Kanut – ühishoidla hoonetel max 10 000 kr/m²;
  - b) Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse hoonel max 20 000 kr/m²;
  - c) näitusemajal max 15 000 kr/m².

(Hinnad on koos käibemaksuga võistluse väljakuulutamise aegsetes (detsember 2006) ehitushindades, ei sisalda sisustuse maksumust.)

- esitatud peavad olema EVM külastuskeskuse ja ekspositsiooniala vahelised funktsionaalsed seosed ja kogu muuseumi territooriumi liiklusskeem. Lahendada tuleb parkimine Eesti Vabaõhumuuseumi külastajatele – lisaks olemasolevatele kohtadele tuleb luua parkimisvõimalus veel 21 bussile ja 300 autole.
- Ennistuskoda Kanut ja Tallinna muuseumide ühishoidla parkimisskeemi loomisel tuleb arvestada objektide optimaalse liikumisteega suunal Ühishoidla vaheladu → Ennetava konserveerimise keskus. Ühishoidla klientide ja Ennistuskoda Kanut töötajate jaoks tuleb planeerida 20 parkimiskohta.
- ettepanekuid tuleb teha hoonestusest vaba ala (s.h rannaala ja lähedase parkmetsa) planeerimiseks, pöörates tähelepanu olemasoleva ekspositsioonialaga seotud aktiivse tegevuse planeerimisele. Eesti Vabaõhumuuseumil on plaanis laiendada hoonetest vaba territooriumi aktiivset kasutamist. Koht on juba “sisse töötatud” rahvapäraste pidupäevade (jaanipäev, jõulud jne) pidamise kohana ja see funktsioon võiks veelgi laieneda.

5.8.Erinõuded Tallinna muuseumide ühishoidla hoonetele

Hoonete arhitektuurne lahendus ja kasutatavad materjalid peavad kliimaatilisi tingimusi arvestades toetama sobivate säilitustingimuste loomist kultuuriväärtustele – museaalidele.

Eesmärgiks on leida eskiis (kavand) keskkonnasõbralikule kompleksile, mille energiakulud passiivset kliimakontrolli võimaldades oleksid madalad, kuid mis arvestavad museoloogilisi parameetreid, s.t osaliselt looduslik kliimakontroll peab võimaldama sisekliima hoidmist järgmistes vahemikes (aastane tsükkel): temperatuur 14°C kuni 24°C ja suhteline õhuniiskus 40% kuni 65%, vt ka p 5.6.

Hoidla peab olema kavandatud nii, et see tagaks nõuetele vastava ja stabiilse sisekeskkonna, mis sõltub minimaalselt mehhaanilistest süsteemidest (EVS-ISO 11799:2005). Passiivseks sisekliima tagamiseks on soovitatav kasutada järgmisi säästvaid lahendusi ja materjale:

- sobiva sisekliima tagamiseks kasutatakse maa soojust, st hoidla peab olema ühetasandiline,
- hoone väliskehand on massiivne ja õhukindel, materjalid on suure soojusmahtuvusega (eelistatud on tööstuslikult toodetud standardelementide kasutamine),
- ehitusmaterjalid on tulepüsivad, välistatud on kahjulike aineid eraldavate materjalide kasutamine, suitsueemaldamise süsteem ei tohi olla kavandatud katusele,
- katuse konstruktsioon võimaldab loomulikku ventilatsiooni - tuulutust,
- lubatud valgustatus 50 lx hoidlates välistab päikesevalguse kasutamise,
- hoidlaala peab olema jagatud sektsioonideks, ühe sektsiooni suuruseks on 300-500 m², kõrguseks 6m.
- õhukonditsioneeride kasutamise vältimiseks on loodud võimalused loomuliku ventilatsiooni kasutamiseks,
- siseviimistlusmaterjalid peavad olema head absorbendid.

6. VÕISTLUSE TAUST

6.1. Objektide käsitlemisest lähtuvalt määratletud juurdepääsu tasemed

	Piiramatu juurdepääs (külastaja)	Standardne juurdepääs (töötaja + külastaja)	Piiratud juurdepääs (töötaja)	Hoone netopindala
Ennistuskoda Kanut		Ennetava konserveerimise keskus		1 852 m²
		Konserveerimiskeskus		
		Digiteerimiskeskus		
		Täiendusõppekeskus		
		Bürooruumid	Dokumendiarhiiv	
ÜH		Vaheladu	Hoidlad	6 800 m²
Eesti Vabaõhumuuseum	Külastajate teenindamise ruumid	Ekspositsioonialad	Avatud fondihoidla	3 402 m²
		Uurijate teenindamise ruumid	Köök	
		Bürooruumid		
		Fotostuudio		
		Ajalooliste puithoonete konserveerimine		
Näituse -maja		Ekspositsioonialad	Hoidla	4 500 m²
		Bürooruumid		
				16 564 m²
Koos tehniliste ruumidega (x 1,4)				23 110 m²

Juurdepääsu tasemed lähtuvad samaaegselt nii museaalidest kui ka muuseumi külastajast:

I Piiramatu juurdepääs: ilma kontrollita

- Külastajatel vaba juurdepääs muuseumi lahtiolekuagadel
- Kasutatakse koopiaid
- Esemeid võib käsitseda minimaalse jälgimisega
- On olemas algtaseme juhendid esemete käsitsemiseks

II Standardne juurdepääs: standardne kontroll

- Külastajatel juurdepääs koos asutuse spetsialistiga
- Esemeid kasutatakse ja käsitsetakse selleks ettenähtud alal spetsialisti juuresolekul
- On olemas algtaseme juhendid esemete käsitsemiseks

III Piiratud juurdepääs: kontroll

- Külastajatel juurdepääs puudub
- Esemete minimaalne kasutamine vaid spetsialisti poolt

6.2. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskus, seletuskiri

Eesti Vabaõhumuuseum on maa-arhitektuuri keskmuseum (asutatud 1957. a), mille missioon on *“Eestimaa elanike ajaloolise identiteedi kujundamine ja hoidmine Eesti omapärase kultuuriruumi säilitamise eesmärgil, olles ühtlasi väliskülalistele Eesti maaelu atraktiivselt tutvustav visiitkaart.”*

EVMi visioon on: *“Olla rahvusvaheliselt tuntud Eesti maaelu minevikku ja tänapäeva ühendav teadus- ja hariduskeskus ning toimida elamust pakkuva turismiatraktsioonina, mida külastab iga eestimaalane ja Tallinna väliskülaline.”*

EVMi tegevuseesmärgid on:

- 1) olla muuseumina ühiskonna väärtuslik osa läbi emotsionaalset kogemust pakkuva haridusasutuse, samuti atraktiivse ja kvaliteetset teenust pakkuva kultuuriturismiasutuse ning hariva meelelahutusasutuse;
- 2) olla kultuuripärandi uurija, koguja ja säilitaja nii EVMi territooriumil kui kohtadel;
- 3) olla pidevalt uuenev organisatsioon, hankides lisavahendeid teenuste ja ekspositsiooni arendamise teel, toimides ratsionaalselt, efektiivselt ning omades koosseisus motiveeritud spetsialiste.

EVM soovib suurendada aastaks 2013 oma külastatavust 200 000-le inimesele aastas. Küllastajatest 50% on välituristid, kes saavad nii üksikkülastajatena kui ka turismifirmade vahendusel gruppidega (sageli laevadelt ligi 20 bussiga korraga).

EVMi tegevus on aastaringne, sealjuures suvehooajal (aprilli lõpust oktoobri keskpaigani) tänu ekspositsiooni täismahus avatusele ja arvukatele välituristidele talvehooajast mõnevõrra intensiivsem. Väga rahvarohked (umbes 10 000 in päevas) on aga traditsiooniliste kalendritähtpäevadega seotud suurüritused (eriti vastlad, jaanilaupäev ja jõulud). EVMi arengukava näeb ette turismiatraktsioonide arvu suurendamist. Muuseumi eripäraks on suur infovahetuse vajadus, küllastajate teenindamine eri teenuspakettide pakkumisega, teenuste

osutamine kuni hiliste õhtutundideni välja, on võimalik ka öine tegevus (ürituste näol, loomade talitajate tööle tuleku vajadus). Külustuskeskus peaks arvestama külastajate läbilaskevõimelt ja töötajate töötingimustelt selle režiimi eripäraga.

EVMis töötab aastaringselt 80-90 inimest, suvehooajaks võetakse juurde 35-50 inimest. Neist kõigist suur osa on seotud välistingimustes või vahetustes töötamisega.

EVMi uus külustuskeskus peab uute administratiivpindade näol lahendama praegusest EVMi töötajate eri hoonete vahel paiknemisest tulenevad organisatsiooni ühtsuse probleemid ja kaotama senised ebaratsionaalsed halduskulud. Hoonekompleks peab olema teenindavaks kogu 80 hektaril paiknevale ajalooliste hoonete ekspositsioonile ja nende mitmekülgsele esitlusele.

Planeeritav **näitusemaja** on mõeldud kasutada eraldiseisva näitusekeskusena, kuid mis peaks olema seotud kogu Vabaõhumuuseumi külustusloogikaga. Näitusemaja ruumiprogramm sisaldab lisaks avaratele näitusepindadele hoiuruume, büroopindu näitusemaja personalile, kohviku või restoraniruumi jmt. Tänapäeval ei ole näitusemajale kindlat haldajat otsitud. Pigem on planeerimisel silmas peetud perspektiivseid arenguid. Ühe võimaliku kasutajana on näiteks välja pakutud Vanasõidukite Liitu ja võimalikku rajatavat Automuuseumi. Samas võib näitusemaja ehitus leida kõige kiiremini rahastamist, arvestades EL struktuurifondide pakutavaid võimalusi.

6.3. Eesti Vabaõhumuuseumi külustuskeskuse ruumiprogramm ja tingimused

Eesti Vabaõhumuuseumi külustuskeskuse ruumiprogramm on koostatud tegevustest lähtuvalt. Ruumiprogrammi koostamise aluseks on lahendused, mida kasutati Manchesteri *The Museum of Science and Industry* juures asuva *The Collection Centre*'i renoveerimisel 2001 (Cane 2005).

Ruumide paigutus eskiislahenduses peab olema loogiline ning arvestama struktuuriüksuste funktsioonidega (nt ruumide sarnased sisekliima nõuded, veevarustussüsteemide optimaalne paigutamine ehitusetapis jne).

Sisekliima nõuded EVM ruumides, mida samaaegselt nii personalist kui töös olevatest objektidest lähtuvalt soovitakse tagada, on jagatud kahte rühma.

- keskmise kontrollitasemega, samaaegse soojusmugavusega (MLC - *medium-level control*),
- soojusmugavus (N2).

Külustuskeskuses kehtib peamiselt **standardne juurdepääs**. **Piiratud** on juurdepääs vaid avatud fondihoidlas. **Piiramatu** juurdepääs on külastajate teenindamise alal.

Ruumid EVM-i alal on jagatud järgmistesse kategooriatesse:

- Küllastajate teenindamise ruumid,
- Ekspositsioonialad, uurijate teenindamise ruumid,
- Avatud fondihoidla,
- Bürooruumid.

Tabel 1. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuses kasutatavad sisekliima kontrollimise tasemed ja juurdepääsu liigid.

Sisekliima kontrollimise tasemed				Juurdepääsu tase	Ruumi otstarve
Tase	Lühend	Suhteline niiskus	Temperatuur		
Keskmise kontrollitasemega	MLC	40-60%	18 - 24°C	Piiratud juurdepääs	Avatud fondihoidla
Keskmise kontrollitasemega	MLC	40-60%	18 - 24°C	Standardne juurdepääs	Ekspositsioonialad, uurijate teenindamise ruumid
N2			18 - 24°C	Standardne juurdepääs	Bürooruumid
N2a			18 - 24°C	Piiramatult juurdepääs	Külastajate teenindamise ruumid samaaegse soojusmugavusega

Tabel 2. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse ruumiprogrammi ja sisekliima kontrolli- ning juurdepääsu tasemete vaheline seos.

Ruumi nr	Ruumi kategooria	Sisekliima kontrollitase	Juurdepääsu tase
KÜLASTAJATE TEENINDAMISE RUUMID			
	Fuajee, info- ja teabekeskus, piletikassa, pood, kohvik	Standardne	Piiratud
	Garderoob ja hoiukapid	Standardne	Piiratud
	Bürooruum	Standardne	Piiratud
	Külastajate WC, sh erivajadused	Standardne	Piiratud
HARIDUSKESKUS			
	Tööruum	Standardne	Piiratud
	Õppeklass	Standardne	Piiratud
AVATUD FONDIHOIDLA		Standardne	Piiratud
NÄITUSTE ALA			
	Ekspositsioonisaal	Standardne	Standardne
	Abiruumid, 2 tk	Standardne	Standardne
UURIJATE TEENINDAMISE RUUMID			
	Lugemissaal	Standardne	Standardne
	Raamatukogu	Standardne	Standardne
	Arhiivkogu	Standardne	Standardne
	Bürooruum	Standardne	Standardne
BÜROORUUMID			
	JUHTKOND		
	Bürooruum	Standardne	Standardne
	Bürooruum, 6tk	Standardne	Standardne

	Bürooruum		
	Bürooruum		
	Nõupidamise ruum		
	<i>HALDUSOSAKOND</i>		
	Bürooruum, 4 tk		
	Bürooruum		
	<i>TEADUSOSAKOND</i>		
	<i>Kogude grupp</i>		
	Bürooruum		
	Bürooruum, 3 tk		
	<i>Teadusgrupp</i>		
	Bürooruum, 2 tk		
	Bürooruum, 4 tk		
	<i>ARENDUSOSAKOND</i>		
	<i>Hariduskeskus</i>		
	Bürooruum		
	Bürooruum, 3 tk		
	Bürooruum		
	Bürooruum, 2 tk		
	<i>Näituskeskus</i>		
	Bürooruum		
	Bürooruum, 4 tk		
FOTOSTUUDIO			
	Fotostudio		
	Abiruum		
AJALOOLISTE PUIHOONETE KONSERVEERIMINE			
	Tööruum		
	Masinaruum		
	Abiruum		
	Kuivati		
MUUD RUUMID			
	Toitlustuskohtade keskköök		
	Telefonikeskus		
	Puhkeruum		
	Töötajate riietusruumid		
	Duširuum		
	Saun		
	Töötajate WC-d		
	Bürooruum		
	Bürooruum		
	Tööruum		
	Abiruum		
	Garaaž		

	keskmise kontrollitase
	N2
	standardne juurdepääs

	piiramatu juurdepääs
	piiratud juurdepääs

Tabel 3. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskuse ruumiprogramm.

Nr	Ruum	m ²	Ruumi kõrgus m	In	Lisateave
PIIRAMATU JUURDEPÄÄS (655 m²)					
KÜLASTAJATE TEENINDAMISE RUUMID		655			Ruumid on arvestatud kuni 250 külastajale. Fuajee ja infokeskus-piletikassa võiks olla seotud ühte ruumi, samuti pood jne.
	Fuajee, info- ja teabekeskus, piletikassa, pood (130m ²), kohvik	350	Min 5m	2-6	Külastajad saavad esmase teabe (sh interaktiivse) muuseumis toimuva kohta. Fuajee kaudu suundutakse avatud hoidlasse, sisenetakse EVM-i territooriumile, ajutistele näitustele, kohvikusse, muuseumipoodi jt külastajatele avatud ruumidesse
	Garderoob ja hoiukapid	25	3		Arvestatud 100 külastajale
	Bürooruum	25	3		Ruum giididele, koostööürituste meeskondadele, projektijuhtidele, materjalid, esmaabi
	Külastajate WC	105	3		Fuajees peab olema vähemalt 6 universaalset, eraldi üks inva-, tualettruumi. Peab olema ka ema ja lapse tuba.
	<i>HARIDUSKESKUS</i>				Hariduskeskus nii töötubadena kui ka bürooruumidena
	Tööruum	50	3		Kööök, voolimine, maalimine.
	Õppeklass	100	3		Täiskasvanute õppe korraldamine, koolitused, loengud kuni 45-50 inimesele
PIIRATUD JUURDEPÄÄS (1000 m²)					
AVATUD FONDIHOIDLA		1000	4		1 000 m ² pinda kuni 10 000 eseme eksponeerimiseks vitriinides, suuremõtmelised objektid turvanööri taga.
STANDARDNE JUURDEPÄÄS (1747 m²)					
NÄITUSTE ALA		240			
	Ekspositsioonisaalid	160	4		Ajutised näitused, galerii, välisnäitused jne
	Abiruum	50	4		Näituste ettevalmistamine, pakendite hoiustamine, inventari hoiustamine
	Abiruum	30	4		Näituste ettevalmistamine

UURIJATE TEENINDAMISE RUUMID		235			
	Lugemissaal	30	3		
	Raamatukogu	40	3		
	Arhiivkogu	150	3		
	Bürooruum	15	3	1	Ruum raamatukoguhoidjale ja / või arhivaarile
BÜROORUUMID		522			
JUHTKOND					
	Bürooruum	30	3	1	Direktor või SA juhataja
	Bürooruum – 6 tk à 15 m ²	90	3	6	Bürooruumid (juhiabi – direktori vahetus läheduses, majandusdirektor, turundusdirektor, teadusdirektor, finantsdirektor, personalijuht)
	Bürooruum	12	3	1	Pearaamatupidaja
	Bürooruum	18	3	3	Bürooruum 3 töökohaga (raamatupidajad)
	Nõupidamisteruum	30	3		Peaks mahutama 12 inimest
HALDUSOSAKOND					
	Bürooruum – 4 tk à 12 m ²	48	3	4	Bürooruumid (ehitus-remondijuht, valveülem, hooldusjuht, insener)
	Bürooruum	12	3	1	Infotehnoloog
TEADUSOSAKOND					
Kogude grupp					
	Bürooruum	12	3	1	Peavarahoidja
	Bürooruum – 3 tk à 12 m ²	36	3	3	Bürooruumid (varahoidjad)
Teadusgrupp					
	Bürooruum – 2 tk à 12m	24	3	2	Bürooruumid (teadussekretär, teadusgrupi juht)
	Bürooruum – 4 tk à 12 m ²	48	3	4	Bürooruumid neljale (4) teadurile
ARENDUSOSAKOND					
Hariduskeskus					
	Bürooruum	12	3		Hariduskeskuse juht

	Bürooruum – 3 tk à 12 m ²	36	3	3	Bürooruumid (hariduskuraatorid)
	Bürooruum	30	3		Kunstnik
	Bürooruum – 2 tk a 12m ²	24	3	2	Bürooruumid (PR- ja reklaamijuht, infosekretär)
	Näituskeskus				Bürooruumid territooriumi püsiekspositsiooniga töötajatele
	Bürooruum	12	3	1	Näituskeskuse juht
	Bürooruum 4 tk a 12m ²	48	3	4	Bürooruumid (ekspositsiooni korraldaja, ekspositsiooni kuraator, ürituste korraldajad)
FOTOSTUUDIO		50			
	Fotostudio	40	4		
	Abiruum	10	4		
AJALOOLISTE PUIHONETE KONSERVEERIMINE		150			+ 350 m ² , mille moodustab piirkond palgitöö tegemiseks ja laoplat
	Tööruum	40	4		
	Masinaruum	50	4		
	Abiruum	40	4		Ladu
	Kuivati	20	4		
MUUD RUUMID		550			
	EVMi toitlustuskohtade keskköök	200			Kaasaegsetele nõuetele vastav köök, mis teenindab külustuskeskuse kohvikut, Kolu kõrtsi (150 in), Töökmanni kõrtsi (300 in), suvekohvikuid ja piknikke territooriumil (500 in), osutab välja <i>catering</i> -teenuseid, teenindab elavat ekspositsiooni ajastukohaste roogade alusmaterjali valmistamisega
	Telefonikeskus / serveriruum	20	3		
	Puhkeruum	25	3		Kööginurk
	Töötajate riietusruumid	50	3		30 naist ja 10 meest
	Duširuum	15	3		4 naist ja 2 meest
	Saun	15	3		
	Töötajate WC-d	20	3		2 naiste ja 1 meeste
	Bürooruum	20	3	2	Elektrikud

	Bürooruum	15	3	3	Autojuhid
	Tööruum	20	3	5	Koristajatele ja nende töövahenditele
	Abiruum	50	3		
	Garaaž	100	4		
		3402			
TEHNILISED RUUMID					
	Ca 40% pindalast, so 3402 x 0,4 = ~1361 m ²	1361			Elektri-, ventilatsiooni-, kütteseadmed, koridorid, trepid, vajadusel tõstukid või liftid jne
	KOKKU:	4763			

Tabel 4. Eesti Vabaõhumuuseumi külastuskeskusega liituv näitusemaja.

Nr	Ruum	m ²	Ruumi kõrgus m	In	Lisateave
	Avalikud teenindusruumid: lobby, kohvik, tualetid, kauplus	350	Min 3		
	Ekspositsioonialad	3000	Min 4 m		
	Hoidla	1000	Min 3 m		
	Bürooruumid	150	norm		5 töökohta, nõupidamiste ruum, puhkeruum 10 inimesele, tualetid ja riietusruumid personalile
		4500			
TEHNILISED RUUMID					
	Ca 40% pindalast, so 4500 x 0,4 = 1800 m ²	1800			
	KOKKU:	6300			

6.4. Ennistuskoda Kanut ja Tallinna muuseumide ühishoidla, seletuskiri

Ennistuskoda Kanut missiooniks on esemelise kultuuripärandi säilitamise tähtsuse rõhutamine parima ennistamispraktika kaudu.

Missiooni edukaks elluviimiseks täidab EKK ülesandeid, mis valdkonniti on võimalik jagada järgmiselt: säilitamine, konserveerimine, digiteerimine, haridus – elukestev õpe.

Arvestades olemasolevat kompetentsi moodustatakse EKK optimaalseks tegevuseks järgmised üksused (vt joonis 1. Ennistuskoda Kanut struktuur):

- Ennetava konserveerimise keskus - ühishoidla (ÜH),
- Konserveerimiskeskus,
- Digiteerimiskeskus,
- Täiendusõppekeskus.

Ennetava konserveerimise keskus säilitab muuseumide poolt ühishoidlasse paigutatud museaale.

Ühishoidlasse koondatakse peamiselt Tallinna, võimalusel ja soovi korral Põhja-Eesti muuseumide kogud (mööbel, puitesemed, metall, tekstiilid, ...). Ennetava konserveerimise keskuses korraldatakse museaalide liikumist muuseumist ühishoidlasse ja sealt välja ning asutusesisest liikumist. Enne vastavasse üksusse suunamist kirjeldatakse objektide seisund ning teostatakse esmane hooldus, mis võib seisneda objektide desinfitseerimises, kuiv- või märgtöötluses, stabiliseerimises. Objektide väljaandmine ja pakendamine transpordiks toimub selleks ettenähtud ruumis.

Siin töötavad peavarahoidja, peaspetsialist ja säilitajad. Hoidlate kliimat jälgib peaspetsialist, kes ühtlasi koordineerib ennetava konserveerimise alast tegevust, sh korraldab meetodiliste juhendite koostamist. Keskuses on tööruum muuseumide varahoidjatele. Kasutusel on elektroonsed andmebaasid.

Konserveerimiskeskuses konserveeritakse ja restaureeritakse ühishoidlasse kuuluvaid esemeid ja täidetakse muuseumide, muinsuskaitse ja võimalusel eratellijate tellimusi. Siin töötavad konservatori kutsetunnistusega tipp-spetsialistid ning nende juhendamisel konservatori õpilased.

Konserveerimiskeskuse koosseisu kuuluvad:

- maali ja polükroomsete objektide konserveerimise osakond,
- mööbli ja puitesemete konserveerimise osakond,
- esemete konserveerimise osakond. Esemete osakond hõlmab metallobjectide, klaasi, keraamika ja segamaterjalide, sh arheoloogilise päritoluga materjalide konserveerimist,
- tekstiilmaterjalide konserveerimise osakond,
- pabermaterjalide ja köite konserveerimise osakond,
- keemialabor.

Digiteerimiskeskuses objektid digiteeritakse, tulemused arhiveeritakse ning suunatakse erinevatesse säilituskeskustesse (kasutus- ja tagatiskoopiad), teostatakse analüütilised uuringud (UV-, IP-kiirguses). Keskus haldab ja säilitab asutuse tegevusest moodustuvat andmebaasi, sh

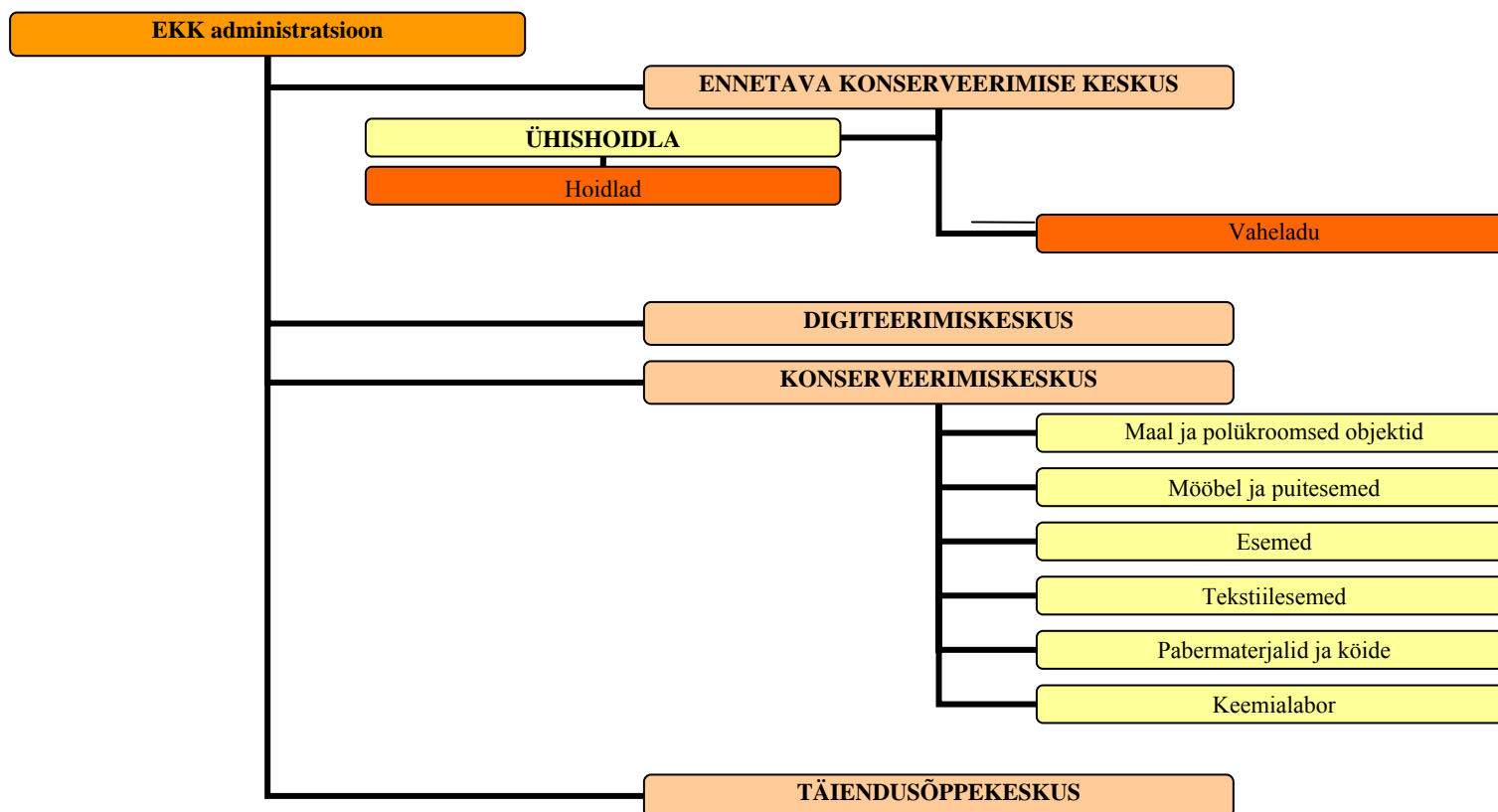
konserveerimis-restaureerimistöõde kaarte ning osutab tugiteenust teistele elektroonseid andmebaase kasutatavatele lülidele. Siin töötavad fotograafid ja infotehnoloogid.

Täiendusõppekeskuse ruumides on võimalik läbi viia toetavaid tegevusi. Ruumid koosnevad ennetava konserveerimise keskuse pakendamisruumidega vahetult seotud dünaamilisest auditooriumist (à 50 inimest), mida on võimalik kohandada nt näituste ettevalmistamiseks (abiruumid sisaldavad erinevaid lõikelaudu, töövahendeid jne) ning praktiliste koolituste läbiviimiseks muuseumitöötajatele ja konservaatoritele.

Keskuses asub säilitusalast kirjandust koondav raamatukogu, kus on töökohad külastajatele ning väiksemate õppuste ja koosolekute (à 10 inimest) läbiviimiseks mõeldud ruum. Raamatukogus on sh võimalik tutvuda EKK arhiivimaterjalidega.

Keskuse tegevust koordineerib üks töötaja – raamatukoguhoidja-arhivaar.

Joonis 1. Ennistuskoda Kanut struktuur.

6.5. Ennistuskoda Kanut hoone ruumiprogramm ja tingimused

EKK hoone ruumiprogrammid on koostatud tegevustest lähtuvalt. Ruumiprogrammi koostamise aluseks on lahendused, mida kasutati Manchesteri *The Museum of Science and Industry* juures asuva *The Collection Centre*'i renoveerimisel 2001 (Cane 2005).

Ruumide paigutus eskiislahenduses peab olema loogiline ning arvestama struktuuriüksuste funktsioonidega (nt ruumide sarnased sisekliima nõuded, veevarustussüsteemide optimaalne paigutamine ehitusetapis jne).

Sisekliima nõuded EKK ruumides, mida samaaegselt nii personalist kui töös olevatest objektidest lähtuvalt soovitakse tagada, on jagatud nelja rühma. Hoidlatega võrreldes on erinevus keskmise kontrollitaseme temperatuuride vahemikus – EKK-s peab selle rühma puhul olema tagatud ka soojusmugavus:

- kõrge kontrollitasemega, erinõuded (HLC - *high-level control*),
- keskmise kontrollitasemega, samaaegse soojusmugavusega (MLC - *medium-level control*),
- soojusmugavus (N2),
- niiskuskindlad ruumid (N1).

Erinõuded puudutavad desinfektsioonikambrit, külmutuskambrit ja serveriruumi.

Ennistuskoda Kanut alal kehtib peamiselt **standardne juurdepääs**, mis tähendab, et esemeid kasutatakse ja käsitsetakse selleks ettenähtud alal konservaatorite jt spetsialistide poolt. **Piiratud** on juurdepääs vaid serveriruumis ja dokumendarhiivis. Viimase asukoht võiks olla seotud pabermaterjalide hoidlaga, vt ka tabel 10.

Ruumid EKK alal on jagatud järgmistesse kategooriatesse (vt EKK ruumiprogramm):

- Tööruumid samaaegse soojusmugavusega, sh abiruumid, desinfektsioonikamber, masinaruum, laboratoorium, fotostudio, auditoorium, raamatukogu
- Bürooruumid,
- Pesuruumid samaaegse soojusmugavusega.

Tabel 5. Ennistuskodas Kanut kasutavad sisekliima kontrollimise tasemed ja juurdepääsu liigid.

Sisekliima kontrollimise tasemed				Juurdepääsu tase	Ruumi otstarve
Tase	Lühend	Suhteline niiskus	Temperatuur		
Kõrge kontrollitase	HLC	50-55%	16 - 18°C	Piiratud juurdepääs	Serveriruum (?), dokumendarhiiv
Keskmise kontrollitasemega	MLC	40-60%	18 - 24°C	Standardne juurdepääs	Tööruum samaaegse soojusmugavusega
N2			18 - 24°C	Standardne juurdepääs	Bürooruumid

NI			18 - 24°C	Standardne juurdepääs	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega
----	--	--	-----------	-----------------------	-------------------------------------

Tabel 6. Ennistuskoda Kanut ruumiprogrammi ja sisekliima kontrolli- ning juurdepääsu tasemete vaheline seos.

Ruumi nr	Ruumi kategooria	Sisekliima kontrollitase	Juurdepääsu tase
ENNETAVA KONSERVEERIMISE KESKUS			
1	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
2	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
3	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega		
4	Külmutuskamber (eritingimused)		
5	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
6	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
7	Bürooruum		
8	Bürooruum		
9	Bürooruum		
KONSERVEERIMISKESKUS			
MAALI JA POLÜKROOMSETE OBJEKTIDE KONSERVEERIMISE OSAKOND			
10	Bürooruum		
11	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
12	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
13	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
MÖÖBLI JA PUITESEMETE KONSERVEERIMISE OSAKOND			
14	Bürooruum		
15	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
16	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
17	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega		
18	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
19	Masinaruum		
20	Abiruum		
ESEMETE KONSERVEERIMISE OSAKOND			
21	Bürooruum		
22	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
23	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega		
24	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
25	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
26	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
27	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
TEKSTILMATERJALIDE KONSERVEERIMISE OSAKOND			
28	Bürooruum		
29	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
30	Abiruum		
31	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega		
PABERMATERJALIDE JA KÖITE KONSERVEERIMISE OSAKOND			

32	Bürooruum		
33	Bürooruum		
34	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
35	Pesuruum samaaegse soojusmugavusega		
36	Tööruum samaaegse soojusmugavusega		
37	Abiruum		
KEEMIALABOR			
38	Bürooruum		
39	Laboratoorium		
DIGITEERIMISKESKUS			
40	Bürooruum		
41	Fotostudio		
42	Abiruum		
43	Serveriruum (eritingimused)		
TÄIENDUSÕPPEKESKUS			
44	Auditoorium		
45	Abiruum		
46	Abiruum		
47	Raamatukogu		
BÜROORUUMID			
48	Bürooruum		
49	Bürooruum		
50	Bürooruum		
51	Bürooruum		
52	Bürooruum		
53	Dokumendiarhiiv		
MUUD RUUMID			
54	Puhkeruum	x	x
55	Töötajate riietusruum, N	x	x
56	Töötajate riietusruum, M	x	x
57	Duširuum	x	x
58	Saun	x	x
59	Abiruum	x	x

	kõrge kontrollitase, piiratud juurdepääs
	keskmine kontrollitase
	N1
	N2
	standardne juurdepääs

Tabel 7. Ennistuskoda Kanut ruumiprogramm.

Nr	Ruum	m ²	Ruumi kõrgus m	In 2006	In kasv	Lisateave
----	------	----------------	----------------	---------	---------	-----------

STANDARDNE JUURDEPÄÄS

ENNETAVA KONSERVEERIMISE KESKUS		304				Ennetava konserveerimise keskuse tööruumid peavad paikneva TMÜH vahetus läheduses!
1	Tööruum	50	4			Ruum objektide vastuvõtmiseks ja nende esmaseks ülevaatuseks
2	Tööruum	50	4		2	Desinfektsioonikambrina kasutatav ruum peab olema kohaldatav nii märg- kui kuivtöötlusteks. Ruumis asuva tõmbekapi juures on kaks töökohta
3	Pesuruum	40	4			Ruumis viiakse läbi suuremahulised märgtöötlustused (nt rekvisiitide, ekspeditsioonidelt toodud esemete pesemine)
4	Külmutuskamber	14	14			Eraldiseisev ruum või "külmik" desinfektsioonikambri vahetus läheduses.
5	Tööruum	40	4			Ruum objektide stabiliseerimiseks
6	Tööruum	60	4			Ruum objektide väljaandmiseks ja pakendamiseks, sh seotud abiruum pakkematerjalide hoiustamiseks
7	Bürooruum	16	3	1		Bürooruum kahele töötajale (peavarahoidja)
8	Bürooruum	24	3	1	1	Bürooruum kahele töötajale (peaspetsialist jne), sisaldab tööpinda esemete käsitsemiseks
9	Bürooruum	20	3			Bürooruum ajutiseks töötamiseks kuni kolmele (3) muuseumi varahoidjale, n-ö "külalistöökohad"
KONSERVEERIMISKESKUS		1004				
	MAALI JA POLÜKROOMSETE OBJEKTIDE KONSERVEERIMISE OSAKOND	150				
10	Bürooruum	12	3	1		Bürooruum kahe töökohaga - üks püsiv ja üks ajutine töökoht
11	Tööruum	90	4	2		Ruum maalide konserveerimiseks
12	Tööruum	40	4	2		Ruum polükroomsete objektide konserveerimiseks
13	Tööruum	8	4			Ruum objektide lakkimiseks

	<i>MÖÖBLI JA PUITESEMETE KONSERVEERIMISE OSAKOND</i>	278				
14	Bürooruum	12	3	1		Bürooruum kahe töökohaga - üks püsiv ja üks ajutine töökoht
15	Tööruum	120	4	2	2	Ruum puidutööde teostamiseks
16	Tööruum	30	4	1		Ruum polstri- / sadulsepa tööde teostamiseks
17	Pesuruum	20	4			Ruum märgtöötlemiste läbiviimiseks
18	Tööruum	20	4			Ruum viimistlustööde – lakkimine, poleerimine – läbiviimiseks
19	Masinaruum	60	4			Puidutöö masinad
20	Abiruum	16	3			Ruum puitmaterjalide hoiustamiseks, peab paiknema masinaruumi vahetuses läheduses
	<i>ESEMETE KONSERVEERIMISE OSAKOND</i>	132				
21	Bürooruum	12	3		1	Bürooruum kahe töökohaga - üks püsiv ja üks ajutine töökoht
	<i>Metalli konserveerimise labor</i>					
22	Tööruum	20	4	1	1	Ruum objektide kuivpuhastamiseks ja konserveerimiseks
23	Pesuruum	20	4			Ruum märg- ja keemiliste töötlemiste läbiviimiseks
24	Tööruum	20	4			Ruum viimistlustööde läbiviimiseks (ühine klaasi ja keraamikaga)
	<i>Klaasi ja keraamika konserveerimise labor</i>					
25	Tööruum	20	4	1		Ruum objektide kuivpuhastamiseks ja konserveerimiseks
26	Tööruum	20	4			Ruum modelleerimiseks ja lihvimiseks
	<i>Segamaterjalide konserveerimise labor</i>					
27	Tööruum	20	4	1		

	<i>TEKSTIILMATERJALIDE KONSERVEERIMISE OSAKOND</i>	168				
28	Bürooruum	12	3	1		Bürooruum kahe töökohaga - üks püsiv ja üks ajutine töökoht
29	Tööruum	90	4	2	2	Ruum objektide kuivpuhastamiseks ja konserveerimiseks
30	Abiruum	26	3			Ruum kangaste, nii tekstiilide kui polstri konserveerimismaterjalide, hoiustamiseks. Ühe seina laius vähemalt 4 m.
31	Pesuruum	40	4			Ruum märgtöötlemiste läbiviimiseks
	<i>PABERMATERJALIDE JA KÖITE KONSERVEERIMISE OSAKOND</i>	240				
32	Bürooruum	12	3	1		Bürooruum kahe töökohaga - üks püsiv ja üks ajutine töökoht
33	Bürooruum	12	3	1		Bürooruum ühe töökohaga fotode konserveerimiseks - retušeerimiseks
34	Tööruum	120	4	2	2	Ruum objektide kuivpuhastamiseks ja konserveerimiseks
35	Pesuruum	40	4			Ruum märgtöötlemiste läbiviimiseks
36	Tööruum	40	3	1	1	Ruum köitetööde teostamiseks, sh abiruum köitepresside jaoks
37	Abiruum	16	3			Abiruum konserveerimismaterjalide (paberid, papid, kartong jne) hoiustamiseks, vahetult seotud tööruumidega * ja **.
	<i>KEEMIALABOR</i>	36				
38	Bürooruum	12	3		1	Bürooruum ühe töökohaga
39	Laboratoorium	24	3			
	<i>DIGITEERIMISKESKUS</i>	128				
40	Bürooruum	30	3	1	1	Bürooruum kahe töökohaga (infotehnoloogile ja andmesisestajale)
41	Fotostudio	80	4	2		Fotostudios viiakse läbi ka uuringud ultravioletses ja infrapunases valguses, sh abiruum fotograferimise abivahendite

						hoiustamiseks
42	Abiruum	12	3			Ruum "kontoritehnika" – värviprinterid, plotter jne, paigutamiseks.
43	Serveriruum	6	3			= Digiarhiiv, ühe ajutise töökohaga
TÄIENDUSÕPPEKESKUS		130				
44	Auditoorium	60	4			Loengusaalina peaks ruum peab mahutama 50 inimest. Ruumi kasutatakse ka suurte näituseprojektide ettevalmistamisel (seetõttu ei tohi põrand olla kaldega!). Auditoorium peaks olema seotav ruumiga nr 54 – puhkeruum (kööginurga olemasolu)
45	Abiruum	10	3			Ruumis hoitakse materjale ekspositsioonide ettevalmistamiseks, meetoodilisi materjale, peab olema vahetult seotud auditooriumiga
46	Abiruum	10	3			Ruumis hoitakse multimeediavahendeid jm auditooriumi inventari, peab olema vahetult seotud auditooriumiga
47	Raamatukogu	50	3	1		Bürooruum kahe töökohaga – üks püsiv ja üks ajutine töökoht külastajale. Ruumis peab olema võimalik korraldada koosolekuis ja seminare kuni 10-le osavõtjale
BÜROORUUMID		162				
48	Bürooruum	30	3	1		Direktor
49	Bürooruum	16	3	1		Juhiabi
50	Bürooruum	30	3	1	1	Bürooruum kahe töökohaga (haldus- ja arendusjuht)
51	Bürooruum	16	3	1		Raamatupidamine
52	Bürooruum	30	3			Nõupidamisteks kuni 20-le inimesele
53	Dokumendarhiiv	40	3			Asutuse asjaajamisdokumendid, KRD-kaardid, (fotoarhiiv). EVM-i ja EKK vastavad arhiivid võiksid võimalusel paikneda pabermaterjalide hoidla kõrval, kuid samas olema hõlpsamini juurdepääsetavad
MUUD RUUMID		120				
54	Puhkeruum	40				Kööginurgaga puhkeruum kuni 45 töötajale, peab asuma auditooriumi vahetuses läheduses ning võimaldama nende ühendamist!

55	Töötajate riietusruum, N	30				Kapid 30 inimesele
56	Töötajate riietusruum, M	20				Kapid 20 inimesele
57	Duširuum	16				Duširuum 6 inimesele, à 3 N/M
56	Saun	10				50 °C juures on võimalik teostada putukatõrjet
57	Abiruum	8				Ruum koristusvahendite hoidmiseks
		1862				
TEHNILISED RUUMID						
	Ca 40% pindalast, so 1862 x 0,4 = ~745 m ²	745				Elektri-, ventilatsiooni-, kütteseadmed, koridorid, trepid, vajadusel tõstukid või liiftid jne
	KOKKU:	2607		30	15	Ette on nähtud töökohtade arvu suurenemine 15 võrra, kusjuures neist 7 (märgitud sinisega) peavad tööle asuma EKK ja TMÜH valmimisel

6.6. Tallinna muuseumide ühishoidla ruumiprogramm ja tingimused

Tallinna muuseumide ühishoidla hoone ruumiprogrammid on koostatud tegevustest lähtuvalt. Ruumiprogrammi koostamise aluseks on lahendused, mida kasutati Manchesteri *The Museum of Science and Industry* juures asuva *The Collection Centre*'i renoveerimisel 2001 (Cane 2005).

Ruumide paigutus eskiislahenduses peab olema loogiline ning arvestama struktuuriüksuste funktsioonidega (nt ruumide sarnased sisekliima nõuded, veevarustussüsteemide optimaalne paigutamine ehitusetapis jne).

Sisekliima nõuded, mida soovitakse tagada hoidlates, on jagatud kahte rühma:

- kõrge kontrollitasemega (HLC - *high-level control*),
- keskmise kontrollitasemega (MLC - *medium-level control*).

Keskmine kontrollitase sobib kõigile materjalidele, v.a arhiivimaterjalid, millele on vajalik rakendada kõrget kontrollitaset.

Objektide käsitsemisest lähtuvalt on hoidlates määratletud kaks **juurdepääsu tasandit**:

I Standardne juurdepääs: standardne kontroll

- esemeid kasutatakse ja käsitsetakse selleks ettenähtud alal spetsialisti juuresolekul
- on olemas juhendid esemete käsitsemiseks

II Piiratud juurdepääs: kontroll (peamine käesoleva projekti raames)

- esemete minimaalne kasutamine vaid spetsialisti poolt

Tabel 8. Ühishoidlas kasutatavad sisekliima kontrollimise tasemed ja juurdepääsu liigid.

Sisekliima kontrollimise tasemed				Juurdepääsu tase	Säilitatava materjali liik või ruumi otstarve
Tase	Lühend	Suhteline niiskus	Temperatuur		
Kõrge kontrollitase	HLC	40-50%	16 - 18°C	Piiratud juurdepääs	Paber- ja fotomaterjalid, digiarhiiv
Keskmise kontrollitasemega	MLC	40-60%	16 - 22°C	Piiratud juurdepääs	Puit, maal, tekstiil, segamaterjalid, metall, keraamika, klaas, skulptuur, metall, nahk,
Keskmise kontrollitasemega	MLC	40-60%	16 - 22°C	Standardne juurdepääs	Vaheladu
Puudub	LLC		Kütteta	Standardne juurdepääs	Abiruumid

Tabel 9. Ühishoidla ruumiprogrammi ja sisekliima kontrolli- ning juurdepääsu tasemete vaheline seos.

Ruumi nr	Ruumi kategooria	Sisekliima kontrollitase	Juurdepääsu tase
SULETAV TEENINDUSÕU			
1	Katusealune	puudub	
2	Abiruum		
3	Abiruum		
VAHELADU			
4	Ladu		
5	Ladu		
HOIDLAD-I			
6	Puitesemed		
7	Maal		
8	Tekstiil		
9	Segamaterjal		
10	Keraamika, klaas, skulptuur		
HOIDLAD-II			
11	Metall		
12	Nahk ja karusnahk		
HOIDLAD-III			
13	Pabermaterjal		
14	Fotomaterjalid		
15	Digiarhiiv		

Tabel 10. Ühishoidla ruumiprogramm.

Nr	Ruum	m ²	Ruumi kõrgus m	Ehitusetapid			Lisateave
				I	II	III	
STANDARDNE JUURDEPÄÄS (300 m²)							
		300		300	0	0	
1	<i>SULETAV TEENINDUSÕU</i>	60	6	60	0	0	Suletud teenindusõu täidab 3 funktsiooni: 1 – peab sisaldama katusealust parkimiskohta kahe EKK sõiduki jaoks; 2 – võimaldama kaubaautol objektide transporti hoidlasse; 3 – vajadusel (peamiselt suveperioodil) olema objektide puhastamise “töökoda”, võimaldades sh märgpuhastust (ka autopesu)
2	Abiruum	10	3	10	0	0	Ruum sõidukite hooldusvahendite ja rehvide hoidmiseks, peab asuma katusealuse vahetus läheduses
3	Abiruum	30	6	30	0	0	Ruum objektide transportimiseks vajalike abivahendite – kärud, euroalused, tõstukid, vintsid jne – hoidmiseks. Objektide liikumine: sõiduk – ennetava konserveerimise keskus – konserveerimiskeskus jne
4	<i>VAHELADU</i>	100	6	100	0	0	Konserveerimata objektid on transpordipakendis!! Ruum objektide (sh EKK) ajutiseks paigutamiseks. Peab mahutama 2 tööpinda (à 1,5 x 2 m), riiulid, lihtsat käsitlemist võimaldavad standardsed alused.
5	<i>VAHELADU</i>	100	6	100	0	0	Objektid on konserveeritud ning valmis transpordiks! Ruum objektide (sh EKK) ajutiseks paigutamiseks. Peab mahutama 2 tööpinda (à 1,5 x 2 m), riiulid, lihtsat käsitlemist võimaldavad standardsed alused.
PIIRATUD JUURDEPÄÄS (6500 m²)							
		6500		2500	3000	1000	
	<i>HOIDLAD-I</i>	3800	6	2300	1500	0	Võimalus ehitada vahelagi. Riiulite vahel tuleb tagada ohutu liikumine tõstukitega.

6	Hoidla – puitesemed	3000		1500	1500		Ruumi peab olema võimalik tsoneerida (nt muusikariistad)! Ruumi paigutatakse sügavad ja raskete esemete kandmiseks sobivad riiulid ja lihtsat käsitsemist võimaldavad standardsed alused (mööbel).
7	Hoidla – maal	300		300			Maalid hoiustatakse liikuvatel võrkseintel. Paberil ja kartongil olevad teosed hoiustatakse sahtlites. Ruumis asuvad maalide teisaldamiseks vajalikud alused.
8	Hoidla – tekstiil	500		500			Suuremõõtmelised tekstiilid (laius kuni 4 m) hoiustatakse rullidel. Tekstiilid mõõtmetega 1 x 1 m ja vähem hoiustatakse sahtlites või karpidesse pakendatult riiulitel. Kostüümid säilitatakse riputatult vastavates kappides. Ruumis paikneb mobiilne tööpind (laius võimaldab liikumist riiulite vahel) esemete käsitsemiseks
HOIDLAD-II		2500	6	0	1500	1000	Võimalus ehitada vahelagi. Hoidlad, mille pindala on < 300 m ² , planeerida lähestikku, mis tagaks vajadusel võimaluse nende sidumiseks
9	Hoidla – segamaterjal	50			50		Esemed hoiustatakse sahtlites või karpidesse pakendatult riiulitel. Ruumis paikneb mobiilne tööpind
10	Hoidla – keraamika, klaas, skulptuur jne	300			300		Ruumi peab olema võimalik paigutada raskete esemete kandmiseks sobivad riiulid ja lihtsat käsitsemist võimaldavad standardsed alused. Riiulite vahel tuleb tagada ohutu liikumine tõstukitega
11	Hoidla – metall	2000			1000	1000	Ruumi peab olema võimalik tsoneerida! Ruumi paigutatakse sügavad ja raskete esemete kandmiseks sobivad riiulid ja lihtsat käsitsemist võimaldavad standardsed alused. Riiulite vahel tuleb tagada ohutu liikumine tõstukitega
12	Hoidla – nahk ja karusnahk	150			150		Esemed hoiustatakse sahtlites või karpidesse pakendatult riiulitel. Ruumis paikneb mobiilne tööpind esemete käsitsemiseks
HOIDLAD-III		200	Mitte alla 3 m	200	0	0	EVS-ISO 11799-2005. EKK ruum nr 53 (dokumendiarhiiv) võiks paikneda Hoidla-III läheduses, sest nii EKK serveriruumi kui fotomaterjalide hoidla vajavad allajahutatud kliimat, tekkiva soojusenergia saaks suunata nt hoidlatesse I, II v EKK-sse

13	Hoidla – pabermaterjalid, sh graafika	150	150				Ruumi paigutatakse suuremõõtmelised sahtliboksid (kaartide, jooniste jne hoiustamiseks) ja teisaldatava kõrgusega riulid. Ruumis paikneb mobiilne tööpind (laius võimaldab liikumist riulite vahel) esemete käsitlemiseks
14	Hoidla – fotomaterjalid	30		30			Ruumis paikneb mobiilne tööpind esemete käsitlemiseks
15	Hoidla - digiarhiiv	20		20			
		6800					
TEHNILISED RUUMID							
	Ca 40% pindalast, so 6800 x 0,4 = 2720	2720					Seadmestik, koridorid, trepid, vajadusel tõstukid või liftid jne
KOKKU:		9520					

6.7. Soovitavad allikad

ASHRAE *Applications Handbook*, 2003, chapter 21 (Museums, libraries and archives) and chapter 45 (Control of gaseous indoor air contaminants). American Society of Heating, Refrigerating and Air-Conditioning Engineers.

Informatsioon ja dokumentatsioon, Dokumentide hoiunõuded raamatukogu- ja arhiivimaterjalidele, EVS-ISO 11799-2005.

Thomson, G. 1986. *The Museum Environment*, 2nd ed.

***

Padfield, Tim, 2005, „Designing a Museum Store“, in *Magasinbygningens fysik og funktion*, edited by Maj Ringgaard et al., Copenhagen (2005) 41-43, <http://www.padfield.org/tim/cfys/ppubs/soroe.pdf> or <http://www.nkf-dk.dk/magasinseminarpostprints2004.pdf> (01. september 2006).

Padfield, Tim, Larsen, Poul Klenz, 2005, „Low energy air conditioning of archives“, in *Preprints of the 14th Triennial Meeting, The Hague, 12-16 september 2005*, London, James and James, p 677-680, <http://www.padfield.org/tim/cfys/arnemag/arnemagn1.pdf> (30. august 2006).

Knudsen, Lise Ræder, Rasmussen, Michael Højlund, 2005, „Building a new shared storage facility for 16 museums and archives“, in *Preprints of the 14th Triennial Meeting, The Hague, 12-16 september 2005*, London, James and James, 648-654.

Cane, S, 2005, „Opening the box: developing the Collections Centre at the Museum of Science and Industry in Manchester“, *Preprints of the 14th Triennial Meeting, The Hague, 12-16 september 2005*, London, James and James, 21-26.

Tim Padfield and Poul Klenz Larsen, 2004, „How to design museums with a naturally stable climate“, in *Studies in Conservation* (2004) 49 pp 131-137, <http://www.padfield.org/tim/cfys/musdes/musdes.pdf> (01. september 2006).

Twinn, Chris D. A., 1997, "Passive control of relative humidity to $\pm 5\%$ ", in CIBSE National Conference 1997.

***

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/91/EÜ, 16. detsember 2002, ehitiste energiatõhususe kohta, http://kokkuhoid.energia.ee/failid/EL_ehitusdirektiiv_2002_91.pdf (01. september 2006).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2006/32/EÜ, 5. aprill 2006, mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/76/EMÜ, http://www.kokkuhoid.energia.ee/failid/Energiatohususe_direktiiv_2006_32_EU.pdf (01. september 2006).

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus, *Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine*, Rahvusarhiiv, 2003, <http://www.ra.ee/juhised/avjuhis.pdf> (02. september 2005).

Ed by Maj Ringgaard et al., *Magasinbygningens fysik og funktion*, 2005, Copenhagen (Proceedings of a conference on museum storage), <http://www.nkf-dk.dk/magasinseminarpostprints2004.pdf> (01. september 2006).

Cane, S, 2005, „Opening the box: developing the Collections Centre at the Museum of Science and Industry in Manchester“, in *Preprints of the 14th Triennial Meeting, The Hague, 12-16 september 2005*, London, James and James, 21-26.

Museums - Energy Efficiency and Sustainability in Retrofitted and New Museum Buildings Handbook, European Commission Directorate-General Energy and Transport. Contract No. NNE5/1999/20, contract duration 2000 – 2004, Printed in Ireland 2004, <http://www.sustainable-museums.net> (21. august 2006).

Waller, R.R., 2003, *Cultural property risk analysis model: development and application to preventive conservation at the Canadian Museum of Nature*, Göteborg Studies in Conservation 13, Göteborg, Göteborg Acta Universitas Gothoburgensis

Michalski, S, 2000, *Guidelines for Humidity and Temperature in Canadian Archives*, Ottawa, Ontario, Canadian Conservation Institute.

Blades, Oreszczyn, Bordass, Cassar, 2000, *Guidelines on Pollution Control in Museum Buildings*. Museum Association.

Padfield, Tim, 1999, „Humidity buffering of the indoor climate by absorbent walls“, *Proceedings of the 5th Symposium on Building Physics in the Nordic Countries*, Chalmers University of Technology, Göteborg, vol 2, 637-644.

Anink, David, Mak, John, Boonstra, Chiel, 1996, *Handbook of Sustainable Building: An Environmental Preference Method for Selection of Materials*.

Cassar, May, 1995, *Environmental Management: Guidelines for Museums and Galleries*. London: Museums & Galleries Commission and Routledge.

EnergiaSäästu Portaali <http://kokkuhoid.energia.ee> (01. september 2006).

Padfield, Tim, *Conservation Physics*, Web-book: <http://www.padfield.org/tim/cfys/> (01. september 2006).

Conserve O Gram Listing (NPS), http://www.cr.nps.gov/museum/publications/consveogram/cons_toc.html (21. august 2006).